
Kyrkomötet Organisationsutskottets betänkande 2013:1

Ändringar i kyrkoordningen m.m.

Sammanfattning

Kyrkostyrelsen har föreslagit ändringar i kyrkoordningen och Arbetsordning för kyrkomötet som innebär att kyrkomötets utskott ska väljas först vid det första sammanträdet under en mandatperiod. Utskottet konstaterar att det råder en bred enighet bland nomineringsgrupperna i frågan och föreslår bifall till skrivelsen med viss justering efter påpekande från Kyrkorättsutskottet.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till ändring i 11 kap. 6 a §, andra stycket i kyrkoordningen med den justeringen att orden ”som ledamöter” utgår.
2. Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till ändring i Arbetsordning för kyrkomötet (SvKB 1999:3).

Skrivelsens förslag

Kyrkostyrelsens skrivelse 2013:3 Ändringar i kyrkoordningen m.m., avsnitt tre, Val av utskott till kyrkomötet

1. Kyrkomötet beslutar i fråga om kyrkoordningen (SvKB 1999:1) att 11 kap. 6 a § ska ha följande lydelse.
2. Kyrkomötet beslutar i fråga om Arbetsordning för kyrkomötet (SvKB 1999:3) att 4 kap. 2 § ska ha följande lydelse.

Ändringar i kyrkoordningen

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap. Kyrkomötet

6 a § Vid ett sammanträde senast den 31 december under valåret ska det nyvalda kyrkomötet välja personer till de uppdrag som avser tiden efter valåret.

6 a § Vid ett sammanträde senast den 31 december under valåret ska det nyvalda kyrkomötet välja personer till de uppdrag som avser tiden efter valåret.

Val till uppdrag som ledamöter i utskott ska dock i stället ske vid kyrkomötets första sammanträde under en mandatperiod.

Detta beslut träder i kraft omedelbart när kyrkomötet fattat sitt beslut.

Ändringar i Arbetsordning för kyrkomötet

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap. Ärendenas beredning

2 § Utskotten väljs för fyra år räknat från och med den 1 januari året efter valåret. Varje utskott ska ha femton ledamöter och lika många ersättare.

Ersättarna har rätt att närvara vid utskottens sammanträden och delta i överläggningarna men inte i besluten.

Trots bestämmelserna i första stycket får en inkallad ersättare för en kyrkomötesledamot tjänstgöra som ersättare i det eller de utskott där kyrkomötesledamoten är ledamot eller ersättare.

2 § Val av utskott gäller från det att utskottsvalen har skett till och med den 31 december valåret. Varje utskott ska ha femton ledamöter och lika många ersättare.

Detta beslut träder i kraft omedelbart när kyrkomötet fattat sitt beslut.

Yttrande från andra utskott

Kyrkorättsutskottet har yttrat sig över skrivelsen i Kr 2013:2y, bilaga 1.

Bakgrund

Kyrkomötet har att förrätta ett antal val. Det gäller kyrkomötets presidium bestående av ordförande och två vice ordförande och kyrkomötets beredningsorgan – valberedning, utskott och valda ledamöter i Läronämnden. Man ska också utse en sekreterare för kyrkomötet. Vidare ska kyrkomötet välja ledamöter och ersättare i kyrkostyrelsen, ledamöter och ersättare i de tre specialnämnderna, dvs. Ansvarnämnden för biskopar, Valprovsnämnden och Överklagandenämnden, en ledamot och en ersättare till Domkapitlet i Visby stift samt revisorer för granskning av verksamheten på nationell nivå.

Fram till den 31 december 2012 gällde enligt kyrkoordningen att dessa val skulle förrättas vid kyrkomötets första sammanträdessession under en mandatperiod. Valen gällde från valet till dess att kyrkomötet hade hållit ett nytt val under påföljande mandatperiod. Frågan om snabbare genomslag av valresultatet hade dock under hela 2000-talet varit föremål för upprepade diskussioner i kyrkomötet och 2012 fattade kyrkomötet beslut om en ändring i kyrkoordningen och i Arbetsordning för kyrkomötet (SvKB 1999:3) så att kyrkomötet ska hålla ett särskilt valsammanträde senast den 31 december under valåret. Under detta sammanträde ska det nyvalda kyrkomötet välja personer till de uppdrag som kyrkomötet har att förrätta val till. Valen avser tiden efter valåret. I samband med ändringarna i kyrkoordningen ändrades även kyrkomötets arbetsordning på så vis att mandatperioden för utskotten uttryckligen motsvarade kyrkomötets, dvs. fyra år räknat från den 1 januari året efter ett kyrkovalsår.

Flera nomineringsgrupper har efter kyrkomötets beslut framfört önskemål om att det ska vara möjligt att välja kyrkomötets utskott först vid den första kyrkomötessessionen efter ett valår.

Utskottets överväganden

O 2013:1

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till ändring i 11 kap. 6a §, andra stycket i kyrkoordningen med den justeringen att orden "som ledamöter" utgår samt att anta kyrkostyrelsens förslag till ändring i Arbetsordning för kyrkomötet.

Utskottet konstaterar att det råder en bred enighet bland nomineringsgrupperna om att valen till kyrkomötets utskott bör ske först vid kyrkomötets första sammanträde under en mandatperiod. Den föreslagna kyrkoordningsbestämmelsen bör dock justeras i enlighet med vad Kyrkorättsutskottet yttrat.

Uppsala den 26 september 2013

På Organisationsutskottets vägnar

Torgny Larsson, ordförande

Fredrik Nilsson Björner, sekreterare

Beslutande: Torgny Larsson, ordförande, Marta Axner, Anton Härder, Anna Brandoné, Kristina Lejdström, Olle Reichenberg, Ann-Britt Åsebol, Anders Björkman, Conny Tyrberg, Camilla Widepalm Heurén, Per Lindberg, Sofia Särdaqvist, Peder Fohlin, Christer Kax Sundberg och Carin Åblad Lundström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Aina Andersson, Micael Åsman, Sten-Arne Burman, Ingela Arheden, Bengt Kjellgren, Rolf Persson, Gudrun Carlsson, Sven-Erik Björklund, Per Ingvarsson, Marika Markovits, Ulla Littgren och Celina Falk.

Biskoparna Eva Brunne och Jan-Olof Johansson har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Kyrkorättsutskottets yttrande 2013:2y

Val av utskott till kyrkomötet

Till Organisationsutskottet

Kyrkorättsutskottets yttrande över skrivelse 2013:3 i den del den berör val av utskott till kyrkomötet.

I skrivelsen föreslås att det görs ett tillägg med ett andra stycke i 11 kap. 6 a § i kyrkoordningen som innebär att val till uppdrag som ledamöter i utskott i kyrkomötet ska ske vid kyrkomötets första sammanträde under en mandatperiod i stället för vid ett sammanträde senast den 31 december under valåret.

Vidare föreslås att det görs en ändring i 4 kap. 2 § i Arbetsordning för kyrkomötet så att valet av utskott gäller från det att utskottsvalen har skett till och med den 31 december valåret.

Ändringarna i såväl kyrkoordningen som Arbetsordning för kyrkomötet föreslås träda i kraft omedelbart när kyrkomötet fattat sitt beslut.

I den föreslagna bestämmelsen i kyrkoordningen saknas en reglering av val till uppdrag som ersättare, varför formuleringen i 11 kap 6 a § 2 s föreslås inledas med "Val till uppdrag i utskott ...". Med en sådan ändring täcks även val av ersättare in under bestämmelsen.

Enligt 4 kap. 13 § 3 st i Arbetsordning för kyrkomötet får Kyrkorättsutskottet sammanträda innan årets första kyrkomötessammanträde har öppnats för att yttra sig över förslag till ändringar i kyrkoordningen. Detta blir med den föreslagna ändringen inte möjligt första året under en ny mandatperiod.

Utöver ovan nämnda påpekanden har Kyrkorättsutskottet inget att erinra mot de föreslagna ändringarna.

Kyrkorättsutskottet finner det naturligt att ändringarna träder i kraft omedelbart för att få genomslag redan vid årets val av utskott.

Uppsala den 25 september 2013

På Kyrkorättsutskottets vägnar

Margareta Andersson, ordförande

Bengt Stigner, sekreterare

Beslutande: Margareta Andersson, ordförande, Vanja Björsson, Jan-Erik Forsberg, Mari Lönnerblad, Christina Andersson, Anki Erdmann, Mikael Härdig, Anna-Karin Westerlund, Johan Carlsson, Stig-Göran Fransson, Anders Roos, Thelma Olsson Bylin, Gunnar Bredin, Vivianne Wetterling och Anna Malmqvist.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Maria Lagerman, Carola Björkman, Louise Callenberg, Jörgen Silén, Lena Lindström, Anneli Rosén, Håkan Sunnliden och Hans Weichbrodt.

Biskop Martin Modéus har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Organisationsutskottets betänkande 2013:2

Verksamhetsberättelse 2012 för Svenska kyrkans valprovsningsnämnd

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas verksamhetsberättelse år 2012 för Svenska kyrkans valprovsningsnämnd. Utskottet föreslår att kyrkomötet beslutar lägga verksamhetsberättelse år 2012 för Svenska kyrkans valprovsningsnämnd till handlingarna.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att lägga verksamhetsberättelsen år 2012 för Svenska kyrkans valprovsningsnämnd till handlingarna.

Bakgrund

Valprovsningsnämnden ska självständigt fullgöra de uppgifter som anges i 10 kap. 9 § i kyrkoordningen. Den självständiga ställning som uttrycks i 10 kap. 9 § andra stycket innebär att kyrkomötet och andra rikskyrkliga organ inte får lägga sig i hur de enskilda ärendena ska hanteras i Valprovsningsnämnden. Det finns inte heller utrymme för någon annan generell reglering av Valprovsningsnämndens verksamhet än den som finns i kyrkoordningen. Någon granskning av hur Valprovsningsnämnden fullgjort sitt uppdrag är inte avsedd att ske från kyrkomötets sida.

I 4 kap. 7 § andra stycket i kyrkomötets arbetsordning anges att Organisationsutskottet bereder till kyrkomötet överlämnade verksamhetsberättelser för Svenska kyrkans valprovsningsnämnd.

Under år 2012 har Valprovsningsnämnden sammanträtt fem gånger per capsulam.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att lägga verksamhetsberättelsen år 2012 för Svenska kyrkans valprovsningsnämnd till handlingarna.

Avsikten med behandlingen av verksamhetsberättelsen är inte att det ska ske någon prövning av Valprovsningsnämndens verksamhet. Kyrkomötet har inte heller att ta ställning till om nämndens sätt att sköta sitt uppdrag ska godkännas eller inte. Därmed har inte heller utskottet att göra någon värdering, vare sig positiv eller negativ, i fråga om hur verksamheten bedrivits. Utskottet har inte heller i övrigt funnit skäl att ta upp någon särskild fråga utifrån verksamhetsberättelsen.

Kyrkomötet föreslås lägga verksamhetsberättelsen till handlingarna.

Uppsala den 25 september 2013

På Organisationsutskottets vägnar

Torgny Larsson, ordförande

Per Westberg, sekreterare

Beslutande: Torgny Larsson, ordförande, Marta Axner, Anton Härder, Anna Brandoné, Kristina Lejdström, Olle Reichenberg, Ann-Britt Åsebol, Ingela Arheden, Conny Tyrberg, Camilla Widepalm Heurén, Per Lindberg, Sofia Särdaqvist, Irene Oskarsson, Christer Kax Sundberg och Carin Åblad Lundström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Aina Andersson, Micael Åsman, Sten-Arne Burman, Bengt Kjellgren, Rolf Persson, Gudrun Carlsson, Sven-Erik Björklund, Per Ingvarsson, Marika Markovits, Peder Fohlin, Ulla Littgren och Celina Falk.

Biskoparna Eva Brunne och Jan-Olof Johansson har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Organisationsutskottets betänkande 2013:3

Församlingens grundläggande uppgift

Sammanfattning

I motion 2013:1-4 föreslås att det i kyrkoordningen ska införas en förklaring av kyrkans grundläggande uppgift. Förslagen innebär att varje aspekt av den grundläggande uppgiften; gudstjänst, undervisning, diakoni och mission ska tillföras en förklaring. Utskottet anför att motionernas detaljerade beskrivning av de fyra aspekterna på den grundläggande uppgiften riskerar att omöjliggöra mångfalden av lokala gestaltningar och står därför i strid med kyrkoordningsregleringens syfte och funktion. Utskottet anser vidare att texterna riskerar att allvarligt undergräva den mångfald och variation i kyrkosyn, människosyn och kunskapssyn som ryms i kyrkan idag. Utskottet menar också att om de föreslagna texterna infördes i kyrkoordningen skulle detta kunna ge intryck av att den grundläggande uppgiften är fyra klart särskiljbara uppgifter. Slutligen anför utskottet att det är uteslutet att anta de i motionerna framlagda textförslagen utan omfattande beredning och förankringsprocess. Utskottet föreslår att motionerna avslås.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:1.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:2.
3. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:3.
4. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:4.

Motionernas förslag

Motion 2013:1, av Berth Löndahl m.fl., Kyrkans grundläggande uppgift – gudstjänst

Kyrkomötet beslutar att i kyrkoordningen infoga en förklaring av kyrkans grundläggande uppgift, gudstjänst, enligt följande lydelse:

Gudstjänst

Gudstjänsten är församlingens grundläggande kallelse. I gudstjänsten samlas församlingen för att under tillbedjan och lovsång ta emot Gud, Fadern och Sonen och den helige Ande, då han kommer till oss i Ordet och sakramenten. Församlingen har att leva så att den söndagliga mässan är hennes centrum. Kring den kan kompletterande gudstjänster olika till karaktären växa. Exempel på sådana gudstjänster kan vara veckomässor, familje-, musik-, tema-, vardagsgudstjänster. Arbetet med gudstjänstlivets fördjupning och vitalisering ska vara en fortgående process i samverkan mellan präster och lekmän.

Mål för församlingens gudstjänster är därför

- att gudstjänsterna ska vara hela församlingens gudstjänst

- att gudstjänsterna ska vara både förnyande och ha sina rötter i kyrkans liturgiska erfarenhet
- att gudstjänsterna ska uttrycka tillbedjan av den Treenige med en kristocentrisk och bibliskt förankrad förkunnelse
- att vidga engagemanget och de mångas ansvarstagande men också öppna för den mottagande stillheten
- att öka antalet såväl regelbundna som mer tillfälliga gudstjänstfirare
- att gudstjänsten ska firas så att den är en sändning för församlingens uppdrag i diakoni, undervisning och mission.

Detta betyder

Om högmässan:

Grundregeln är att högmässa firas varje söndag och helgdag (dock inte på långfredagen). Högmässan firas i enlighet med Kyrkohandboken enligt de alternativ som har arbetats fram i samråd mellan präster och medarbetare. Högmässan leds av präst i förkunnelse och sakramentsförvaltning och med mångas delaktighet i olika uppgifter.

Om övriga gudstjänster:

Församlingens hela verksamhet ska i möjligaste mån integreras och ta sin utgångspunkt i gudstjänsten. Gudstjänstlivet bör därför vara varierat med kompletterande gudstjänster under veckan.

Om gudstjänsten och kyrkomusiken:

Musiken fyller en viktig funktion i kyrkans liv. Dess främsta uppgift är att vara gudstjänstmusik inriktad mot den söndagliga mässan men kan kompletteras på ett varierat sätt.

Om kyrkliga handlingarnas gudstjänster:

Dop-, vigsel- och begravningsgudstjänst ska genomföras så att de både är förankrade i Kristi kyrkas tro och tradition och har ett personligt tilltal för de berörda.

Motion 2013:2, av Berth Löndahl m.fl., Kyrkans grundläggande uppgift – undervisning

Kyrkomötet beslutar att i kyrkoordningen infoga en förklaring av kyrkans grundläggande uppgift, undervisning, enligt följande lydelse:

Undervisning

Undervisningen hämtar sin inspiration i församlingens gudstjänst med dess läsning av Guds Ord och förkunnelse. Den har sin förebild i Jesu undervisning av lärjungarna och dem Han mötte. Undervisningen har att lyfta fram kyrkans bekännelse till Jesus Kristus såsom Guds Son, vår Herre. Undervisningen ska vara öppen och tydlig, enkel och fördjupande, känna Guds Ords svar på människans livsfrågor och vara lyhörd för hennes längtan och sökande. Undervisningen ska ske i respekt för den enskildes integritet och i iver för att lära alla vad Jesus Kristus har befallt.

I detta arbete har församlingens ämbetsbärare, förtroendevalda och anställda ett särskilt ansvar men kallelsen att undervisa om kristen tro gäller alla, var och en i sitt sammanhang och efter sin förmåga.

Mål för församlingens undervisning är därför

- att vara en miljö där människor i alla åldrar ges möjlighet till undervisning i former som svarar både mot sökarens undran och mot ett behov av fördjupning för den som under lång tid har delat kyrkans tro och liv

- att befrämja undervisning med stor bredd, förankrad i biblisk och apostolisk tro likaväl som samtidsorienterad och samhällsmedveten
- att uppmuntra och inspirera föräldrar och andra att i sina hem vara förebilder och förebedjare för barnen så att de tillsammans med församlingen leder dem på trons väg genom livet.

Detta betyder

Om undervisningen i gudstjänsten

All undervisning i församlingen utgår från söndagens mässa med dess förkunnelse i ord och liturgi. Församlingens präster har därför ett särskilt ansvar att förkunna i trohet mot Guds Ord och så väcka längtan till fördjupad kunskap om Kristi kyrkas tro, bekännelse och lära och till personlig omvändelse, tro och bekännelse till Jesus Kristus som Herre.

Om undervisningen av barn och ungdomar

Församlingen ska erbjuda undervisning för barn och ungdomar. Den har också att erbjuda undervisning av barn om nattvarden. Församlingens gudstjänster ska om möjligt formas så, att där också ges undervisning för barn och ungdomar.

Om konfirmandundervisningen

Församlingen erbjuder konfirmationsundervisning enligt Svenska kyrkans riktlinjer. I undervisningen ska ingå även läger och ett varierat gudstjänstfirande.

Om undervisningen av vuxna

Församlingen ska kontinuerligt erbjuda undervisning för vuxna. Sådan undervisning kan vara olika former av grundkurser i kristen tro, dop- och konfirmandundervisning för vuxna och fördjupande samtal.

Om relationen till skolor och förskolor

Församlingen ska måna om goda relationer till skolor och förskolor.

Om undervisning och kyrkomusik

Kyrkomusiken är en del i församlingens undervisning. Musiken i söndagens mässa likaväl som i musikgudstjänster och andra sammanhang ska bekräfta och stärka kyrkans tro.

Om att genom undervisning rusta lekmännen i sitt uppdrag

Undervisningen ska syfta till den enskildes personliga växande och fördjupning likaväl som till att medvetandegöra vars och ens ansvar och delaktighet i församlingens gudstjänst, diakoni, undervisning och mission. Genom detta ska undervisningen rusta till ett liv i Kristi efterföljd.

Motion 2013:3, av Berth Löndahl m.fl., Kyrkans grundläggande uppgift – diakoni

Kyrkomötet beslutar att i kyrkoordningen infoga en förklaring av kyrkans grundläggande uppgift, diakoni, enligt följande lydelse:

Diakoni

Diakonin har sin förebild i Kristi kärlek och det är Kristi församlings kallelse att göra denna kärlek synlig i nuet och så visa att hon i varje människa känner igen Guds avbild. Den växer som en självklar konsekvens ur församlingens liturgi och är dess Guds-tjänst i vardaglig och praktisk handling och i medmänsklig omsorg. Genom diakonin har församlingen att tjäna Kristus till människors bästa (Kol. 1:7).

Församlingen har att arbeta för att detta förverkligas i det lokala sammanhanget. Arbetet ska ske i enlighet med Kristi kyrkas tro och bekännelse, i respekt

för den enskildes integritet och sträcka sig till var och en som oavsett religion och etnisk tillhörighet behöver möta ett diakonalt ansvar.

När diakonin lever genom de av Kristus kallade – diakoner och lekmän – blir den även ett vittnesbörd om kyrkans bekännelse till den Treenige Guden. Arbetet med diakonins utveckling och vitalisering ska vara en fortgående process i samverkan mellan diakon, präster och lekmän.

Mål för församlingens diakonala arbete är därför

- att inom församlingen uppsöka, hjälpa och stödja dem som är i kroppslig och själslig nöd, vara ett barmhärtighetens tecken i samhället och i allt tjäna Kristus i vår nästa
- att stärka den enskilde kristne till ett diakonalt ansvarstagande i sitt dagliga sammanhang
- att anställda, medarbetare och lekmän har en diakonal uppgift, var och en inom sitt sammanhang.

Detta betyder

Om liturgi och diakoni

Diakonin utgår från söndagens mässa, i vilken diakonen för att synliggöra att diakonin är hela församlingens uppgift har att regelbundet medverka.

Om det diakonala ansvaret

Diakonin är hela församlingens ansvar. Diakonen personifierar detta ansvar och har att under kyrkoherdens ledning leda det diakonala arbetet och även verka för att det finns ett nätverk av frivilliga medarbetare, som stärker arbetet. Till ansvaret hör att kontinuerligt bedöma aktuella behov och förändringar inom församlingens och pastoratets område. Det diakonala arbetet ska vara förankrat i den verklighet i vilken församlingen lever och formas därför lokalt. Diakonen och dennes medarbetare har att aktivt söka dem som på olika sätt lider nöd. Vid behov kan samverkan ske med samhällets olika myndigheter.

Om den världsvida diakonin

Församlingens diakoni är en del av såväl Svenska kyrkans som den världsvida Kristi kyrkas diakoni. Lokalt synliggörs detta genom opinionsbildning och medvetandegörande om utsatta grupper som hemlösa och flyktingar samt att kollekt regelbundet tas upp med diakonal inriktning lokalt och globalt.

Motion 2013:4, av Berth Löndahl m.fl., Kyrkans grundläggande uppgift – mission

Kyrkomötet beslutar att i kyrkoordningen infoga en förklaring av kyrkans grundläggande uppgift, mission, enligt följande lydelse:

Mission

Missionen växer som en konsekvens ur församlingens gudstjänst. Från mässan sänds var och en till att vara en Kristi missionär i sitt sammanhang. Liksom församlingen har att samlas till gudstjänst inför Guds ansikte, så har hon att på Hans uppdrag gå ut i världen för att där visa på sin Herre.

Därför är församlingens mission dels uppdraget att lokalt vittna om den kristna bekännelsen till Jesus Kristus som Guds Son, dels vara en del i Kristi kyrkas mission i världen. Hon har att i missionen vara tydlig och öppen om sin bekännelse, trogen det uppdrag som Herren Jesus Kristus har gett henne i missionsbefallningen.

Även om församlingens ämbetsbärare har ett ansvar också för missionen är det lekmännens kallelse att vittna om Jesus Kristus. Förtroendevalda, anställda, andra

medarbetare och allt kyrkfolk har att i sina dagliga miljöer i tro och liv visa på den kristna trons livsavgörande innebörd.

O 2013:3

Mål för församlingens mission är därför

- att i trohet mot Jesu kallelse i missionsbefallningen och i respekt för den enskilda människan vara en miljö för möten med människor så att samtal uppstår där alla, oavsett ålder, kön, ras, språk eller religion ges möjlighet att finna en väg till kristen tro
- att uppmuntra var och en som samlas till gudstjänst att i sina egna sammanhang såsom hem, arbete eller boendemiljö med sitt liv och sin bekännelse visa på kristen tro
- att arbeta för att i möjligaste mån finnas där människor möts, som t ex skola, föreningsliv och andra sammanhang
- att fira evangeliserande gudstjänster öppna för dem som söker
- att ta del i missionen i världen och erinra om att missionsuppdraget gäller lokalt och globalt. Till detta hör att medverka till att möten sker med kristna från församlingar i andra delar av världen.

Detta betyder

Om missionen och gudstjänsten

Församlingens gudstjänster ska vara sändande så att var och en som samlats erinras om missionsansvaret i sitt dagliga sammanhang. Likaväl som församlingen samlas till gudstjänst har hon att gå ut därifrån för att leva i sin kallelse i världen.

Om det öppna samtalet

Församlingen har att medverka till att öppna och förutsättningslösa möten sker och samtal kan föras. Detta kan göras genom att församlingen finns närvarande i den lokala miljön där samtal förs.

Om att uppmuntra lekmän till mission

Gudstjänster och undervisning ska stärka lekmännens identitet som Kristi vittnen och ge mod till att vara tydliga och öppna om kristen tro. Den avgörande missionen lokalt sker inte genom att församlingen inbjuder och samlar människor utan genom att den är närvarande varhelst människor kommer samman.

Om kyrkomusiken i missionen

Kyrkomusiken har del i missionsansvaret och ska med sin mångfald i stil och uttryck öppna för sökande och långtande människor.

Om information och mission

Församlingen ska ha en genomtänkt informationsstrategi, vilken regelbundet ska revideras och analyseras för bästa möjliga genomslag.

Om församlingens öppna kyrkor som mission

Församlingens kyrkor är i den lokala miljön viktiga tecken på att Gud i varje ögonblick söker varje människa och att alla kallas att söka Gud. Dessa ska därför i största möjliga utsträckning hållas öppna.

Om delaktighet i missionen i världen

Församlingen har del i Kristi kyrkas världsvida missionsansvar. Den delaktigheten kan synliggöras genom exempelvis kollekt, vänförsamlingar och möten med andra kyrkor i världen.

Yttrande från Läronämnden

Läronämnden har yttrat sig över motionerna i Ln 2013:4y, bilaga 1.

Yttrande från andra utskott

Kyrkorättsutskottet har yttrat sig över motionerna i Kr 2013:4y, *bilaga 2*.

Gudstjänstutskottet har yttrat sig över motionerna i G 2013:1y, *bilaga 3*.

Bakgrund

Regleringen av den grundläggande uppgiften

I såväl 4 § i lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan som 2 kap. 1 § och inledningstexten till andra avdelningen i kyrkoordningen anges att församlingens grundläggande uppgift är att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission.

Formuleringen om församlingens grundläggande uppgift infördes med kyrkoordningen. I kyrkolagen fanns förvisso en bestämmelse som, såvitt det här är av betydelse, angav att "... främjande av kyrkans gudstjänstliv och undervisning samt diakoni och evangelisation" var en församlingsangelägenhet. Regeln syftade dels till att ange en begränsning av vad de utdebiterade skattededlen fick användas till och dels till att klargöra avgränsningen mellan församlingens och den borgerliga kommunens kompetens. Nuvarande beskrivning har en helt annan utgångspunkt och beskriver på ett mer aktivt sätt församlingens uppgift vilket innebär att församlingen har en uttrycklig skyldighet att utföra det som anges i bestämmelsen. Ambitionsnivån och hur uppgifterna ska utföras bestämmer dock församlingen i hög grad själv.

Att kyrkoordningens formulering av den grundläggande uppgiften också återfinns i lagen om Svenska kyrkan hindrar i sig inte att man i kyrkoordningen ytterligare preciserar eller exemplifierar den grundläggande uppgiften. Under utarbetandet av kyrkoordningen ansåg också flera remissinstanser att t.ex. bönen, den sakramentala gemenskapen och själavården borde lyftas fram i beskrivningen. Centralstyrelsen anförde mot detta att, även om det var möjligt att i kyrkoordningen konkretisera beskrivningen fanns det goda skäl att försöka begränsa reglerna till det som är just grundläggande och som särskiljer församlingen från övriga nivåer i Svenska kyrkan. Ett sådant skäl var enligt Centralstyrelsen att det knappast gick att göra en uppräkningslista av alla församlingens angelägenheter som kunde göra anspråk på att vara fullständig och heltäckande. Ett annat var att de mer preciserade angelägenheterna kunde behöva beskrivas på olika sätt allt eftersom samhället och Svenska kyrkans arbetsformer utvecklades, medan den grundläggande uppgiften fick förutsättas vara mer beständig över tiden.

Den grundläggande uppgiften är skriven i singularis vilket tydliggör att det handlar om en uppgift som i sig består av fyra huvuddelar. Den teologiska expertgruppen anförde under utredningsarbetet att det vare sig praktiskt eller teoretiskt gick att dra några skarpa gränser mellan uppgifterna utan att det var fråga om olika överlappande aspekter på kyrkans liv och uppdrag.

Med kyrkoordningen tillkom också bestämmelser om församlingsinstruktion. Enligt 57 kap. 5 § ska det för varje församling finnas en församlingsinstruktion som bland annat ska innehålla ett pastoralt program för församlingens grundläggande uppgift. Vid 2006 års kyrkomöte uttalade Tillsyns- och uppdragsutskottet att församlingsinstruktionen bör ha karaktären av ett identitets- och grunddokument byggt på teologiska reflektioner om församlingens uppdrag i det sammanhang där den är satt att verka (TU 2006:4).

Genom kyrkomötets beslut 2012 om strukturförändringar kommer, fr.o.m. den 1 januari 2014, de i en samfällighet (pastorat) ingående församlingarna att samverka även om den grundläggande uppgiften. Pastoratet kommer att ha det övergripande lokala ansvaret för att församlingarna fullgör sin grundläggande

uppgift. Vad som ligger i att pastoratet ska ha det övergripande ansvaret är inte närmare angivet i kyrkoordningen utan i stället ska i en gemensam församlingsinstruktion också redovisas hur ansvaret för församlingens grundläggande uppgift är fördelat mellan församlingarna och pastoratet. Även pastoratet kan direkt svara för sådan verksamhet som är ett utflöde av den grundläggande uppgiften.

Inledningstexterna i kyrkoordningen

Kyrkoordningen innehåller två typer av texter. Förutom renodlade rättsregler eller bestämmelser finns det, till kyrkoordningen som helhet, till dess olika avdelningar och till varje kapitel i femte avdelningen; *Gudstjänst*, korta teologiska inledningstexter i syfte att ge ett sammanhang och en bakgrund till de efterföljande bestämmelserna. Inledningstexterna tillkom med kyrkoordningen. I sin kyrkoordningskrivelse (CsSkr 1999:3) framhöll Centralstyrelsen att kyrkoordningen borde utformas och tillämpas på ett sätt som överensstämmer med vad som gällde i samhället i övrigt. Allmänna principer för en demokratiskt uppbyggd rättslig reglering utifrån den givna grunden skulle därför gälla när kyrkoordningen utarbetades. Samtidigt borde, menade man, kyrkoordningen som helhet kunna byggas upp på ett sätt som något skiljde sig från statliga författningar. Centralstyrelsen menade vidare att det var av värde att det framgick direkt av kyrkoordningens utformning att kyrkorätten kombinerade teologi och juridik. Förslaget med inledningstexter avsåg att tydliggöra den teologiska reflektionens primära betydelse för kyrkoordningens innehåll och utformning. I inledningstexten till kyrkoordningen som helhet anges att när bestämmelserna tillämpas ska inledningarna fungera som teologiska motiveringar till bestämmelserna och de kan därmed bli av betydelse för tolkningen. Det är dock inte möjligt att enbart på grundval av vad som står i en inledningstext avgöra vad som gäller rättsligt eller pröva om någon har brutit mot kyrkans ordning. Den gällande ordningen finns i bestämmelserna.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:1, 2013:2, 2013:3 och 2013:4.

Som anförts i bakgrundstexten består kyrkoordningen av bestämmelser och inledningstexter. Utskottet kan i likhet med Läronämnden och Kyrkorättsutskottet konstatera att motionärerna inte tydligt anger i vilken av dessa de föreslagna texterna avses ingå. Det ligger dock, med hänsyn till hur motionärerna beskriver motiven till sina förslag, närmast till hands att betrakta texterna som förslag till inledningstexter.

I likhet med vad Läronämnden anför i sitt yttrande konstaterar utskottet att kyrkoordningens reglering av den grundläggande uppgiften medvetet är utformad för att ge tolkningsutrymme för lokal och regional tillämpning. Motionernas detaljerade beskrivning av de olika aspekterna på den grundläggande uppgiften riskerar att omöjliggöra mångfalden av lokala gestaltningar och står därför i strid med regleringens syfte och funktion.

Enligt utskottets mening är det en styrka att det i vår kyrka finns utrymme för mer än en kyrkosyn vilket i sin tur skapar utrymme för en variation av människosyn och kunskapssyn. Att infoga de av motionärerna föreslagna texterna i kyrkoordningen skulle enligt utskottets mening riskera att allvarligt undergräva denna mångfald.

Som påpekas i Kyrkorättsutskottets yttrande är det viktigt att det tydligt framgår även av kyrkoordningen att den grundläggande uppgiften är en sammanhållen uppgift med fyra aspekter på kyrkans liv och uppdrag och att det inte går, vare sig praktiskt eller teoretiskt, att dra några skarpa gränser mellan dessa. Om de föreslagna texterna infördes i kyrkoordningen skulle detta enligt utskottet kunna ge intryck av att den grundläggande uppgiften är fyra klart särskiljbara uppgifter.

Utskottet vill slutligen framhålla att inledningstexterna i kyrkoordningen tillkom genom ett gediget arbete i den teologiska expertgruppen och efter omfattande remittering och noggranna överväganden i kyrkostyrelsen och kyrkomötet. Att anta de i motionerna framlagda textförslagen utan motsvarande beredning och förankringsprocess är enligt utskottets mening uteslutet. För att understryka problematiken i detta kan pekas på att Läronämnden i sitt yttrande anför att man funnit att de föreslagna texterna i sak rymmer oklarheter när det gäller bland annat diakonatets inriktning, gudstjänstens ställning, missionsteologi och traditionsförståelse och att de även riskerar att motsäga dokument som tidigare har antagits av Svenska kyrkan.

Mot bakgrund av det anförda och med hänvisning till vad Läronämnden och Kyrkorättsutskottet i övrigt anför i sina yttranden föreslår utskottet att kyrkomötet avslår motionerna.

Uppsala den 27 september 2013

På Organisationsutskottets vägnar

Torgny Larsson, ordförande

Fredrik Nilsson Björner, sekreterare

Beslutande: Torgny Larsson, ordförande, Marta Axner, Anton Härder, Anna Brandoné, Kristina Lejdström, Olle Reichenberg, Ann-Britt Åsebol, Anders Björkman, Conny Tyrberg, Camilla Widepalm Heurén, Per Lindberg, Sofia Särdaqvist, Peder Fohlin, Christer Kax Sundberg och Carin Åblad Lundström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Aina Andersson, Micael Åsman, Sten-Arne Burman, Ingela Arheden, Bengt Kjellgren, Rolf Persson, Gudrun Carlsson, Sven-Erik Björklund, Per Ingvarsson, Marika Markovits, Ulla Littgren och Celina Falk.

Biskoparna Eva Brunne och Jan-Olof Johansson har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkans grundläggande uppgift

Läronämndens yttrande över motion 2013:1, 2013:2, 2013:3 och 2013:4

Kyrkoordningen består av två typer av texter: inledningstexter och bestämmelser. Av motionerna framgår inte i vilken av dessa de i motionerna föreslagna texterna skulle ingå.

Kyrkoordningens inledningstexter ger sammanhang åt, och teologisk och läromässig bakgrund till, kyrkoordningens bestämmelser. Om dessa inledningstexter har läronämnden i yttrande Ln 1999:3 sagt att

Kyrkoordningsförslagets inledningstexter skall uppfattas som en teologisk och läromässig bakgrund till Kyrkoordningens bestämmelser i respektive avdelning. De kastar ljus över det sammanhang i vilket de konkreta bestämmelserna är insatta och de ger relief åt bestämmelsernas utformning och är därmed viktiga bidrag till förståelsen av Kyrkoordningens regler. ... Dessa inledningstexter utgör däremot inte någon heltäckande beskrivning av vad kyrkan har att säga om de ämnesområden som regleras i Kyrkoordningen och är inte heller någon kortfattad utläggning av kristen tro. (...)

Inledningstexternas variation i uttryckssätt gör dem öppna för förståelse på flera plan, vilket hindrar en tolkning som skulle innebära att deras formuleringar är absoluta. Gudshemligheten kan inte skildras endast i ett perspektiv och de många uttrycksmedel som behövs för att ana Guds nåd kan här skönjas. Varje kristen har inom den gemensamma trons ram ofta en stor bredd i uttryck för och bilder av tron och dess innehåll

När det gäller kyrkoordningens reglering av den grundläggande uppgiften är den medvetet utformad för att ge tolkningsutrymme för lokal och regional tillämpning på de två pastorala nivåerna stift och församling.

Läronämnden finner därför att motionärernas förslag står i strid med kyrkoordningens syfte och funktion. Motionernas detaljerade beskrivning av gudstjänst, diakoni, undervisning och mission riskerar att omöjliggöra den mångfald av lokala gestaltningar som är ett uttryck för vår kyrkas tro, bekännelse och lära. Denna lokala rikedom av uttryck är väsentlig för luthersk kyrkoidentitet. I den Augsburgska bekännelsen sägs:

Och för kyrkans sanna enhet är det tillräckligt att evangelium rent förkunnas och sakramenten rätt förvaltas. Och för kyrkans sanna enhet är det nog att vara ense i fråga om evangeliets lära och förvaltningen av sakramenten. Och det är icke nödvändigt, att nedärvda människobud eller religiösa bruk eller yttre, av människor föreskrivna former för gudsdyrkan överallt äro lika. (Artikel VII)

Även om motionerna i sina detaljer rymmer mycket som speglar Svenska kyrkans tradition såsom den redan uttrycks i kyrkoordningen finner Läronämnden den föreslagna förslagsform av uttryck för den grundläggande uppgiften problematisk.

På några punkter finner Läronämnden dessutom att de föreslagna texterna riskerar att motsäga dokument tidigare antagna av Svenska kyrkan på nationell nivå. Det finns i motionerna läromässiga oklarheter inom exempelvis följande områden: diakonatets inriktning, gudstjänstens ställning, missionsteologi och traditionsförståelse.

Uppsala den 21 augusti 2013

På Läronämndens vägnar

Anders Wejryd, ordförande

Anne-Louise Eriksson, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Anders Wejryd, ordförande, biskop Ragnar Persenius, biskop Martin Modéus, biskop Hans-Erik Nordin, biskop Thomas Söderberg, biskop Jan-Olof Johansson, biskop Antje Jackelén, biskop Per Eckerdal, biskop Esbjörn Hagberg, biskop Tuulikki Koivunen Bylund, biskop Hans Stiglund, biskop Sven-Bernhard Fast, biskop Eva Brunne, Anna Karin Hammar, Margarethe Isberg, Karin Johannessson, Fredrik Lindström, Jesper Svartvik och Kristin Zeiler.

Församlingens grundläggande uppgift

Till Organisationsutskottet

Kyrkorättsutskottets yttrande över motionerna 2013:1, 2013:2, 2013:3 och 2013:4

I motionerna föreslås att i kyrkoordningen införs en förklaring av kyrkans grundläggande uppgift. Förslagen innebär att varje del av den grundläggande uppgiften, gudstjänst, undervisning, diakoni och mission ska definieras i kyrkoordningen.

Det framgår inte av motionerna om avsikten är att de föreslagna texterna ska utgöra en del av inledningstexterna eller ingå som renodlade rättsregler eller bestämmelser i kyrkoordningen.

Kyrkorättsutskottet förutsätter dock att avsikten är att förklaringarna ska utgöra inledningstexter till avdelningen Gudstjänst eftersom det inte i någon av motionerna finns förslag till kyrkoordningstext med kapitel- och paragraf-numreringar.

Kyrkorättsutskottet erinrar om att församlingens grundläggande uppgift är en sammanhållen uppgift som innefattar att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. Någon uppdelning av dessa i olika delar ska därför inte göras.

Inledningstexterna är till för att tydliggöra den teologiska reflektionens betydelse för kyrkoordningens innehåll och utformning. Avsikten är inte att de ska ha formen av detaljerade förklaringar.

De förslag till texter som finns i motionerna 2013:1–4 är omfattande och skulle, om de antogs, innebära att kyrkoordningen tyngdes med en stor mängd text. Det skulle göra den mer svårläst vare sig texten skulle ha karaktär av bestämmelser eller inledningstexter.

Under åberopande av vad ovan anförts avstyrker Kyrkorättsutskottet förslagen i motionerna 2013:1–4.

Slutligen konstaterar Kyrkorättsutskottet att det i samtliga motioner saknas datum för ikraftträdande.

Uppsala den 25 september 2013

På Kyrkorättsutskottets vägnar

Margareta Andersson, ordförande

Bengt Stigner, sekreterare

Beslutande: Margareta Andersson, ordförande, Vanja Björsson, Jan-Erik Forsberg, Mari Lönnerblad, Christina Andersson, Anki Erdmann, Mikael Härdig, Anna-Karin Westerlund, Johan Carlsson, Stig-Göran Fransson, Anders Roos, Thelma Olsson Bylin, Gunnar Bredin, Vivianne Wetterling och Anna Malmqvist.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Maria Lagerman, Carola Björkman, Louise Callenberg, Jörgen Silén, Lena Lindström, Anneli Rosén, Håkan Sunnliden och Hans Weichbrodt.

Biskop Martin Modéus har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Gudstjänstutskottets yttrande 2013:1y

Församlingens grundläggande uppgift

Till Organisationsutskottet

Gudstjänstutskottets yttrande över motionerna 2013:1, 2013:2, 2013:3 och 2013:4.

Gudstjänstutskottet har ombetts att yttra sig över de fyra motionerna 2013:1–4.

Gudstjänstutskottet ansluter sig till Läronämndens yttrande. Utskottet menar att motionerna ska avslås.

Uppsala den 26 september 2013

På Gudstjänstutskottets vägnar

Christina Eriksson, ordförande

Lena Bohman, sekreterare

Beslutande: Christina Eriksson, ordförande, Sofija Pedersen Videke, Nanna Tranströmer, Johan Blix, Maria Johansson Berg, Hans Ulfvebrand, Johan Lothigius, Anna-Sara Walldén, Sonja Grunselius, Fredrik Nilsson, Ola Isacsson, Alve Svensson, Torbjörn Arvidsson, Christina Holmgren och Ylva Wahlström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Anna-Karin Stråle Börjesson, Marie Nielsén, Arne Närström, Britt-Marie Danestig, Ingegerd Flock Andersson, Katarina Ramnerö Ödestad, Astor Karlsson, Birgit Ahlström, Mikael Mogren, Torvald Johansson, Margareta Viklund, Gerd Gabrielsson, Bengt Inghammar och Dag Sandahl.

Biskop Ragnar Persenius har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Organisationsutskottets betänkande 2013:4

Valfrågor

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas sex motioner som behandlar valfrågor.

Utskottet föreslår bifall till motion 2013:40 med innebörden att möjligheten till inskränkt valbarhet vid valen till stiftsfullmäktige avskaffas. Vidare föreslås avslag på motionerna 2013:8, 2013:48, och 2013:82, om samlingslista i val till kyrkofullmäktige, gemensamma valsedlar i kyrkovalen samt samlingslista i lokala val.

En motion 2013:81 om möjlighet till ökade personvalsinslag i de kyrkliga valen avstyrks. Slutligen avstyrks motion 2013:99 om förlängning av mandatperioderna från fyra till fem år.

Kyrkorättsutskottet har yttrat sig över motion 2013:40.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:8.
2. Kyrkomötet beslutar att bifalla motion 2013:40.
3. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:48 punkt 1.
4. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:48 punkt 2.
5. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:81.
6. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:82.
7. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:99.

Motionernas förslag

Motion 2013:8 av Karl-Gunnar Svensson, Samlingslista i val till kyrkofullmäktige

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma till kyrkomötet med förslag till ändringar i kyrkoordningen som innebär att samlingslistor ska användas i val till kyrkofullmäktige.

Motion 2013:40 av Tomas Jansson m.fl., Inskränkt valbarhet i stiftsfullmäktigevalen

1. Kyrkomötet beslutar att 38 kap. 16 a § i kyrkoordningen ska upphöra att gälla.
2. Kyrkomötet beslutar att denna ändring träder i kraft den 1 januari 2014.

Motion 2013:48 av Lennart Sacrédeus och Margit Borgström, Gemensamma valsedlar i kyrkovalen

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma till kyrkomötet med förslag till ändringar i kyrkoordningen om att ändra det kyrkliga

valsystemet så att samtliga nominerade kandidater vid val till kyrkofullmäktige, stiftsfullmäktige och kyrkomöte förs upp på en gemensam valsedel.

2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma till kyrkomötet med förslag till ändringar i kyrkoordningen som innebär att Svenska kyrkan ansvarar för att de gemensamma valsedlarna trycks och distribueras till vallokalerna.

Motion 2013:81 av Bertil Olsson, Fler kryss på valsedlarna

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att pröva frågan om fler kryss på valsedlarna.

Motion 2013:82 av Bertil Olsson, Samlingslista i lokala val

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda förutsättningarna för obligatoriska samlingslistor i valen till kyrkofullmäktige.

Motion 2013:99 av Georg Lagerberg och Anna Ekström, Bevara förutsättningarna för det kyrkopolitiska arbetet genom minskade kostnader för kyrkovalet

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma med förslag till ändringar i kyrkoordningen som innebär att från och med kyrkovalet 2017 förlängs mandatperioden till fem år.

Yttrande från andra utskott

Kyrkorättsutskottet har yttrat sig över motion 2013:40 i Kr 2013:7y, *bilaga 1*.

Bakgrund

Om de direkta valen i Svenska kyrkan och personvalsinslag

De direkta valen i Svenska kyrkan är baserade på registrering av nomineringsgrupper samt registrering av kandidater och kandidatförsäkrar.

Sedan kyrkovalet 2001 har det varit möjligt att personrösta i kyrkovalet och genom kyrkmötets beslut 2007 möjliggjordes från och med kyrkovalet 2009 att personrösta på upp till tre kandidater på samma lista. Proceduren för personröstning är att väljaren på valsedeln markerar (kryssar) den eller de, maximalt tre personer, som hon eller han helst ville se valda. Kryssen ökar kandidaternas möjlighet att bli valda. Den som röstar med hjälp av en blank valsedel personröstar genom att förutom namnet på nomineringsgruppen skriva namnet på den eller de kandidater som han eller hon vill ska få en personröst (även i detta fall kan personröst tillfalla högst tre kandidater). Vid 2005 års kyrkoval sänktes kravet på antal personröster vid de lokala valen. I Organisationsutskottet betänkande O 2004:4 Valfrågor konstaterades att erfarenheterna från 2001 års val visat att personrösterna fick en relativt marginell betydelse. Utskottet menade då att spärren på minst 30 röster vid lokala val för att personröster skall tillgodoräknas en kandidat var alltför hög i förhållande till det totala antalet röstande i de flesta församlingar och samfälligheter. Vidare anförde utskottet bl.a. följande:

Utskottet ser det som angeläget bl.a. med hänsyn till möjligheterna att behålla och helst höja valdeltagandet att personvalsinslaget upplevs som en verklig möjlighet att påverka vilka personer som får uppdrag i

de beslutande organen. Därför behöver det göras en justering av bestämmelserna i kyrkoordningen. Det är enligt utskottets mening inte rimligt att ha som enda spärre att en person skall ha fått 5 % av nomineringsgruppens röster för att personrösterna skall få genomslag. I ett antal fall skulle en sådan ordning kunna medföra att endast kandidaten själv och närmast anhöriga behövde markera en personröst för att personröstningen skulle få effekt. Exakt var gränsen skall ligga för hur många personröster i absoluta tal som bör krävas är till stor del en bedömningsfråga.

Gränsen för när personröster skulle få genomslag vid lokala val blev att det skulle krävas minst fem procent av nomineringsgruppens röstetal, dock lägst 20 röster.

Demokratiutredningen föreslog i sitt betänkande Välja med förtroende (SKU 2006:2) att bestämmelserna om personvalsinslag vid direkta val skulle ändras så att varje väljare fick lämna högst tre personröster. Spärrarna för när personröster skulle få betydelse och ett personligt röstetal skulle fastställas för en kandidat ansåg man borde bibehållas oförändrade såväl i absoluta tal som i fråga om kravet på viss andel av nomineringsgruppens röster i valkretsen vid val till församling och stiftsfullmäktige. Denna ordning tillämpades första gången vid 2009 års kyrkovalet.

I Organisationsutskottets betänkande 2009:2, Valfrågor föreslogs avslag på en motion om ett uppdrag till kyrkostyrelsen att ta fram förslag till valsystem som möjliggör renodlade personval i de kyrkliga valen 2013. Utskottet ansåg att det nuvarande valsystemet som beslutats för bara två år tidigare borde bestå. Man noterade också att personvalsinslaget stärktes genom sänkning av spärren för personliga röstetal samt möjligheten att avge särskilda personröster på högst tre kandidater.

I kyrkovalet är det inte möjligt att stryka en kandidat.

Inskränkt valbarhet i stiftsfullmäktigevalen

I 38 kap. 16 a § i kyrkoordningen anges att stiftsfullmäktige får besluta att valbarheten ska vara inskränkt till valkretsen. Sådant beslut ska, för att gälla vid det kommande valet, vara anmält till kyrkostyrelsen senast den 1 mars under valåret.

Valbarheten är ett villkor såväl för att kunna väljas till ett visst uppdrag som för att ha kvar uppdraget. I 33 kap. 10 § sägs nämligen att om en förtroendevald upphör att vara valbar upphör också uppdraget genast. Det finns ett par undantag från denna regel. Ett undantag infördes när 2007 års kyrkomöte beslutade att valbarheten vid val till kyrkomötet ska vara inskränkt till valkretsen. I sammanhanget är det dock angeläget att notera, när det gäller kyrkomötet, att om valbarheten upphör bara därför att någon flyttar från stiftet får han eller hon ändå behålla sitt uppdrag som ledamot eller ersättare i kyrkomötet under resterande del av mandatperioden.

I Organisationsutskottets betänkande 2008:9, med anledning av en motion (Mot. 2008:72) om inskränkt valbarhet till stiftsfullmäktige, uttalade utskottet att man delade motionärens uppfattning att inskränkt valbarhet, som innebär att endast den som är folkbokförd inom valkretsen kan väljas till stiftsfullmäktige, är ett sätt att stärka och hålla samman sambandet mellan kontrakts- och stiftsnivån.

2008 års kyrkomöte uppdrog åt kyrkostyrelsen att till kyrkomötet 2009 lägga fram förslag om ändring i kyrkoordningen så att valbarheten skulle vara inskränkt till valkretsen vid val till stiftsfullmäktige. Detta skedde. Kyrkorättsutskottet noterade dock under beredningen 2009 att det under remissbehandlingen och i

kyrkostyrelsens skrivelse hade framförts att det kunde finnas skäl för en lösning där det kunde lämnas till stiftens att göra egna bedömningar om man önskar införa inskränkt valbarhet vid val till stiftsfullmäktige. 2009 års kyrkomöte gav mot denna bakgrund ett uppdrag till kyrkostyrelsen att på nytt bereda frågan om inskränkt valbarhet vid val till stiftsfullmäktige. Kyrkostyrelsen återkom i kyrkomötet 2009 vilket beslutade i enlighet med kyrkostyrelsens förslag.

Vid 2013 års kyrkovalet är det endast Härnösands stift som beslutat om inskränkt valbarhet till valkrets.

Gemensam valsedel

2007 års kyrkomöte behandlade två motioner om valsedlar där det föreslogs system där samtliga kandidater skulle tas upp på en lista. Motionerna avslogs och Organisationsutskottet (O 2007:5) uttalade att Demokratiutredningen i sitt betänkande "Välja med förtroende" haft som en utgångspunkt att pröva denna typ av valfrågor utifrån att det finns ett stort värde att de kyrkotillhöriga känner igen sig från de borgerliga valen.

Kostnader för de kyrkliga valen

I Kyrkostyrelsens skrivelse 2002:8, Utvärdering av kyrkovalet 2001 noterade Kyrkostyrelsen att kostnaderna för genomförandet av valet hade blivit väsentligt högre än vad som förutsågs i beslutsunderlaget inför fastställande av kyrkoordningen. Om man tog med de externa informationsinsatserna på lokal nivå men inte i stiftens och på nationell nivå samt därtill inte heller gjorde någon beräkning av kostnaderna för fast anställda låg kostnaden för 2001 års kyrkovalet på ca 156 miljoner kronor. Därefter har kostnaderna minskat i kommande val. I Demokratiutredningens betänkande, Välja med förtroende (SKU 2006:2), uttalades att det måste prövas om det går att minska kostnaderna ytterligare. Utredningen konstaterade avslutningsvis att det naturligtvis är önskvärt att hålla nere kostnaderna så långt det är möjligt men att detta dock inte får ske till priset av att inte alla som tillhör kyrkan erhåller information om valet eller att inte alla ges samma möjlighet att rösta.

Kostnaderna för 2009 års kyrkovalet har uppskattats till mellan 143 och 148 miljoner kronor.

Utskottets överväganden

Samlingslistor i val till kyrkofullmäktige

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motionerna 2013:8 och 2013:82.

I motion 2013:8 föreslås ett uppdrag med förslag till ändringar i kyrkoordningen som innebär att samlingslistor ska användas vid val till kyrkofullmäktige. Motionären menar att möjligheten att kryssa tre kandidater i ett sådant system skulle nå ett högre demokratiskt värde. Även i motion 2013:82 argumenteras för obligatoriska samlingslistor i kyrkofullmäktigevalen. Motionären menar att ett system där samtliga anmälda kandidater förs upp på en samlingslista kombinerat med möjlighet till utökad antal kryssmarkeringar skulle minska risken för att grupper tilldelas fler mandat än vad man har kandidater till – tomma stolar.

Utskottet anser att motionerna bör avslås. Det nuvarande valsystemet är i grunden ett valsystem som är baserat på proportionalitet mellan grupper. Utskottet menar också att det skulle uppstå komplikationer och svårigheter för väljarna om valen till kyrkofullmäktige skiljde sig från hur valen till stift och kyrkomöte går till.

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att bifalla motion 2013:40 innebärande att 38 kap. 16 a § i kyrkoordningen ska upphöra att gälla från och med den 1 januari 2014.

Utskottet konstaterar att regeln som möjliggör inskränkt valbarhet till stiftsfullmäktige endast använts i Härnösands stift. Flera stift har aktualiserat frågan om inskränkt valbarhet inför 2013 års kyrkoval men slutligt valt att inte införa denna ordning.

Utskottet delar motionärens uppfattning att det finns principiella invändningar mot en ordning med inskränkt valbarhet till stiftsfullmäktige. Dessa invändningar överväger de motiv som angetts för inskränkt valbarhet; det vill säga att en ordning där endast den som är folkbokförd inom valkretsen kan väljas till stiftsfullmäktige är ett sätt att stärka och hålla samman sambandet mellan kontrakts- och stiftsnivån. Det faktum att endast ett stift beslutat om inskränkt valbarhet talar även för att återgå till den ordning som tidigare gällt det vill säga att valbarheten ska kopplas till att man är folkbokförd i stiftet.

Kyrkorättsutskottet har i sitt yttrande Kr 2013:7y antecknat att man ur kyrkorättslig synpunkt inte har något att erinra mot den föreslagna ändringen.

Utskottet föreslår mot bakgrund av ovanstående och med anledning av motion 2013:40 att kyrkomötet ska besluta att 38 kap. 16 a § i kyrkoordningen ska upphöra att gälla från och med den 1 januari 2014.

Gemensamma valsedlar i i kyrkovalen

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar avslå motion 2013:48.

I motion 2013:48, punkt 1, framförs att det borde införas ett valsystem där samtliga kandidater vid val till kyrkofullmäktige, stiftsfullmäktige och kyrkomöte förs upp på en gemensam valsedel.

Utskottet menar att motionen bör avslås i denna del med samma motivering som kyrkomötet angett 2007. Organisationsutskottet (O 2007:5) konstaterade då att Demokratiutredningen i sitt betänkande Välja med förtroende (SKU 2006:2) haft som utgångspunkt att pröva denna typ av valfrågor utifrån att det finns ett stort värde i att de kyrkotillhöriga känner igen sig från de borgerliga valen.

Motionären vill även (motion 2013:48, punkt 2) att Trossamfundet Svenska kyrkan ska ansvara för att de gemensamma valsedlarna trycks och distribueras till vallokaler.

Utskottet har i sitt betänkande O 2013:14, bland annat med anledning av en motion rörande valsedelsdistribution, föreslagit ett uppdrag till kyrkostyrelsen att inom ramen för en utvärdering av 2013 års kyrkoval göra en fördjupad analys av de frågeställningar som utskottet berört och eventuellt andra frågor samt återkomma till kyrkomötet med förslag till ändringar som berör de kyrkliga valens administration. Med hänvisning härtill bör motion 48 avslås även i denna del.

Ökade personvalsinslag

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:81.

I motion 2013:81 framför motionären att möjligheten att kryssa fler personer vid valen än nuvarande ordning med högst tre personer skulle ge väljarna större möjlighet att påverka vilka som blir valda.

Utskottet konstaterar att det vid kyrkovalet 2005 genomfördes en förändring där spärren för antal personröster för att tillgodoräknas mandat sänktes. Systemet att personrösta på upp till tre ledamöter genomfördes i och med kyrkovalet 2009.

Utskottet anser att motion 2013:81 bör avslås utifrån att förutsättningarna för personval redan stärkts vid de två föregående valen 2005 och 2009.

Minskade kostnader för kyrkovalet

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:99.

I motion 2013:99 föreslås ett uppdrag som innebär att mandatperioden ska förlängas till fem år från och med kyrkovalet 2017. Motionärerna menar att en förlängd mandatperiod skulle innebära betydande besparingar och möjliggöra goda arbetsförhållanden och förutsättningar för det kyrkopolitiska arbetet.

Utskottet menar att motion 2013:99 bör avslås. Utskottet delar inte motionärernas uppfattning att en förlängd mandatperiod är rätt väg att göra besparingar. Utskottet noterar att motionen utgår från förhållandena i kyrkomötet. Det är då värt att notera att en förlängd mandatperiod för många skulle kunna upplevas som en negativ utveckling. Så torde vara fallet för många yngre som går in i rollen som förtroendevald på församlings-, pastorats- och stiftsnivå.

Uppsala den 26 september 2013

På Organisationsutskottets vägnar

Torgny Larsson, ordförande

Per Westberg, sekreterare

Beslutande: Torgny Larsson, ordförande, Marta Axner, Anton Härder, Anna Brandoné, Kristina Lejdström, Ann-Britt Åsebol, Anders Björkman, Ingela Arheden, Conny Tyrberg, Camilla Widepalm Heurén, Sofia Särdaqvist, Per Ingvarsson, Peder Fohlin, Christer Kax Sundberg och Carin Åblad Lundström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Aina Andersson, Micael Åsman, Sten-Arne Burman, Bengt Kjellgren, Rolf Persson, Gudrun Carlsson, Sven-Erik Björklund, Ulla Littgren och Celina Falk.

Biskoparna Eva Brunne och Jan-Olof Johansson har deltagit i utskottets överläggningar.

Inskränkt valbarhet i stiftsfullmäktigevalen

Till Organisationsutskottet

Kyrkorättsutskottets yttrande över motion 2013:40

I motionen föreslås att 38 kap. 16 a § i kyrkoordningen ska upphöra att gälla.

Kyrkorättsutskottet har ur kyrkorättslig synpunkt inget att erinra mot den föreslagna ändringen.

Uppsala den 25 september 2013

På Kyrkorättsutskottets vägnar

Margareta Andersson, ordförande

Migelle Wikström, sekreterare

Beslutande: Margareta Andersson, ordförande, Vanja Björsson, Jan-Erik Forsberg, Mari Lönnerblad, Christina Andersson, Anki Erdmann, Mikael Härdig, Anna-Karin Westerlund, Johan Carlsson, Stig-Göran Fransson, Anders Roos, Thelma Olsson Bylin, Karl-Gunnar Svensson, Vivianne Wetterling och Anna Malmqvist.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Maria Lagerman, Carola Björkman, Louise Callenberg, Jörgen Silén, Gunnar Bredin, Lena Lindström, Anneli Rosén, Håkan Sunnliden och Hans Weichbrodt.

Biskop Martin Modéus har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Organisationsutskottets betänkande 2013:5

Kyrkliga begravningsbyråer

Sammanfattning

Utskottet avstyrker motionerna 2013:16 och 2013:86, vilka handlar om att reglera och på andra sätt klargöra vissa frågor som har samband med kyrkliga begravningsbyråer. Utskottet konstaterar att det på grund av omfattande frågeställningar kring kyrkliga begravningsbyråer inte finns förutsättningar att reglera frågan om kyrkliga begravningsbyråer på det sätt som önskas i motion 2013:16. Det finns av samma skäl inte förutsättningar att gå motionärerna till mötes på det sätt som önskas i motion 2013:86 punkterna 2-3. Utskottet föreslår dock, med anledning av motion 2013:86 punkten 1, att kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att tydliggöra gränsdragningen mellan Svenska kyrkans huvudmannaskap för begravningsverksamheten och kyrklig näringsverksamhet i samband med begravning. Kyrkostyrelsen föreslås analysera frågan och redovisa sin analys till kyrkomötet.

Utskottet anser att intentionerna i motion 2013:86 punkten 4 är goda, men att frågan kräver ett bredare grepp. Utskottet avstyrker därför denna punkt i nämnda motion, men föreslår med anledning av den samma att kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att ta fram förutsättningar för en nationell kraftsamling kring frågorna om begravning och mötet med människor i sorg med utgångspunkt i biskopsbrevet om begravning, i likhet med den tidigare nationella kraftsamlingen mot barn och unga.

Till betänkandet finns ett särskilt yttrande.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:16.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:86 punkt 1.
3. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:86 punkt 2.
4. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:86 punkt 3.
5. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:86 punkt 4.
6. Kyrkomötet beslutar, med anledning av motion 2013:86 punkt 1, att uppdra till kyrkostyrelsen att tydliggöra gränsdragningen mellan Svenska kyrkans huvudmannaskap för begravningsverksamheten och kyrklig näringsverksamhet i samband med begravning. Kyrkostyrelsen ska analysera frågan och redovisa sin analys till kyrkomötet.
7. Kyrkomötet beslutar, med anledning av motion 2013:86 punkt 4, att uppdra till kyrkostyrelsen att ta fram förutsättningar för en nationell kraftsamling kring frågorna om begravning och mötet med människor i sorg med utgångspunkt i biskopsbrevet om begravning, i likhet med den tidigare nationella kraftsamlingen mot barn och unga.

Motionernas förslag

Motion 2013:16 av Sten Elmberg, Möjlighet för pastorat och församlingar att bedriva begravningsbyrå

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma till kyrkomötet med förslag till ändring i kyrkoordningen som tydliggör att pastorat/församlingar kan bedriva begravningsbyrå.

Motion 2013:86 av Karin Perers och Anna Lundblad Mårtensson, Begravningsbyrå i församling

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utarbeta förslag till definition som tydliggör gränsdragning mellan Svenska kyrkans huvudmannaskap för begravningsverksamheten och kyrklig näringsverksamhet med begravningsbyråverksamhet.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utarbeta förslag till kvalitetssystem för församlingsdriven begravningsbyrå avseende bland annat struktur, arbetsprocess, resultat och kompetensutveckling.
3. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utarbeta förslag till modell för Svenska kyrkans tillsyn över församlingsdriven begravningsbyråverksamhet.
4. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att förmedla inspirerande exempel på hur församlingarna inom ramen för sina grundläggande uppgifter kan stärka och utveckla Svenska kyrkans tillgänglighet för, bemötande av och medverkan bland människor som drabbas av sorg genom dödsfall.

Yttrande från Läronämnden

Läronämnden har yttrat sig över motionerna i Ln 2013:5y, *bilaga 1*.

Bakgrund

Allmänna utgångspunkter

Beträffande näringsverksamhet gäller sedan den 1 januari 2012 en ny bestämmelse i 2 kap. 1 § femte stycket i kyrkoordningen. Bestämmelsen lyder:

Församlingen får bedriva näringsverksamhet om den har naturlig anknytning till församlingens grundläggande uppgift.

Tidigare var frågan om näringsverksamhet inom Svenska kyrkan oreglerad.

Idag drivs begravningsbyråer, så vitt Organisationsutskottet känner till, i kyrklig regi på åtta orter, under det gemensamma namnet *Kyrkans begravningsbyrå*. Dessutom finns *Toarps begravningsstjänst* i Toarp. Frågan om begravningsbyråer i kyrklig regi har emellertid varit ett återkommande ämne för diskussion, åtminstone sedan kyrkomötet 2004 avslog motion 2004:22 om rikstäckande kyrklig begravningsbyrå och särskilt mot bakgrund av ett beslut i Överklagandenämnden 2007, i vilket nämnden slog fast att en församlings bedrivande av begravningsbyråverksamhet var i strid med kyrkoordningen; se närmare nedan.

Den första begravningsbyrån i kyrklig regi, Kyrkans Begravningsbyrå, öppnades i januari 2005 av Västanfors-Västervåla församling, med en filial i Kungsörs församling i april 2006. Kungsörs församlings beslut om samarbete med Kyrkans begravningsbyrå överklagades av en församlingsmedlem till domkapitlet i

Med hänsyn till det anförda finner Överklagandenämnden att det inte kan anses vara en uppgift för Svenska kyrkans församlingar att bedriva begravningsbyråverksamhet, vare sig självständigt eller tillsammans med en annan, och att det klandrade beslutet således är oförenligt med regleringen i kyrkoordningen.

Utredningen *Arbetsformer i förändring*

Med anledning av motion 2007:17 vid 2007 års kyrkomöte, föreslog Organisationsutskottet att kyrkomötet skulle uppdra åt kyrkostyrelsen att utreda församlingarnas förhållningssätt och arbetssätt när det gäller olika former av verksamheter som inte självklart ligger inom ramen för församlingens grundläggande uppgift, till exempel begravningsbyråer; se betänkande O 2007:4. Detta blev också kyrkomötets beslut.

Kyrkostyrelsen tillsatte en utredning som antog namnet *Arbetsformer i förändring – församlingens uppgift och förutsättningar*. Utredningen överlämnade sitt betänkande till kyrkostyrelsen den 1 oktober 2009. Utredaren ansåg att det inte förelåg några lagliga hinder, t.ex. mot bakgrund av konkurrens- eller skattelagstiftning, för begravningsbyråer i kyrklig regi. Han ansåg vidare att det finns en naturlig anknytning mellan begravningsbyråverksamhetens innehåll och församlingens grundläggande uppgift, vilket han ansåg borde skrivas in i den föreslagna bestämmelsen om näringsverksamhet i kyrkoordningens 2 kap. 1 § femte stycket. Vidare ansåg utredaren att kyrkostyrelsen genom en ny bestämmelse i kyrkoordningen skulle ges bemyndigande att fastställa en ordning för medgivande som krävs innan en församling startar begravningsbyråverksamhet.

I sin skrivelse KsSkr 2010:7 till kyrkomötet 2010 gav emellertid kyrkostyrelsen, i likhet med en del remissinstanser, uttryck för en viss oro för en tillåtande reglering av begravningsbyråer. Styrelsen menade att det finns en risk för att församlingar som bedriver begravningsbyråverksamhet inte förmår hålla isär sådan verksamhet från såväl den grundläggande uppgiften som uppdraget som huvudman för begravningsverksamheten. Kyrkostyrelsen ansåg att det behövdes djupare reflektion i fråga om begravningsbyråer och avstod därför från att lägga fram något förslag vad gäller begravningsbyråverksamhet till 2010 års kyrkomöte. Samtidigt poängterades att Överklagandenämndens beslut fortfarande ägde giltighet. I skrivelsen pekade kyrkostyrelsen även på de möjligheter som finns inom ramen för såväl huvudmannaskapet som uppdraget som församling i Svenska kyrkan, att på olika sätt förbättra sin service mot allmänheten utan att det för den skull blir att betrakta som begravningsbyrå.

I sitt betänkande O 2010:1 delade Organisationsutskottet kyrkostyrelsens uppfattning angående begravningsbyråer. Utskottet framhöll de särskilda problem som föranleds av att församlingarna också bär huvudmannaskapet för begravningsverksamheten. Mot denna bakgrund ansåg även utskottet att det behövdes en djupare reflektion kring den komplexa frågan. Utskottet underströk också vikten av det kyrkostyrelsen framfört i skrivelsen, om församlingarnas möjligheter att förbättra sin service gentemot allmänheten.

Kyrkostyrelsens beslut att inte tillåta kyrkliga begravningsbyråer

Vid sammanträdet i april 2012 behandlade kyrkostyrelsen frågan om begravningsbyråer i kyrklig regi och beslöt då att sådana inte heller i fortsättningen ska vara tillåtna.

I sin skrivelse KsSkr 2012:2, bilaga 2, angav kyrkostyrelsen att det fortsatta förbudet främst motiveras utifrån omsorg om huvudmannaskapet för begravningsverksamheten. Även om utredningen *Arbetsformer i förändring* visade att konkurrenslagstiftningen inte formellt hindrar att en församling driver en begravningsbyrå, kan det enligt kyrkostyrelsen upplevas som alltför känsligt på grund av församlingens uppdrag att samtidigt vara huvudman för begravningsverksamheten. Det kan enligt kyrkostyrelsen vara svårt att uppfatta skillnaderna mellan de olika verksamheterna och människors bild av trossamfundet Svenska kyrkan, med sitt uppdrag att ansvara för begravningsverksamheten, kan riskera att förändras. Kyrkostyrelsen menar att det handlar om kyrkans trovärdighet, något som inte får sättas på spel.

Kyrkostyrelsen anförde vidare i ovan nämnda skrivelse att det finns många möjligheter för en församling att förbättra sina kontakter med anhöriga och erbjuda ett stöd för dem som söker ett alternativ till de traditionella begravningsbyråerna. Mot denna bakgrund ansåg kyrkostyrelsen att det inte fanns skäl att ändra den gällande ordningen. Kyrkostyrelsen noterade också att Överklagandenämnden i sitt beslut 9/2012 har vidhållit sitt tidigare ställningstagande från 2007, innebärande att det även enligt den ändrade lydelsen av kyrkoordningen inte kan anses vara en uppgift för Svenska kyrkans församlingar att bedriva begravningsbyrå.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag:

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:16.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:86 punkterna 1-4.
3. Kyrkomötet beslutar, med anledning av motion 2013:86 punkt 1, att uppdra till kyrkostyrelsen att tydliggöra gränsdragningen mellan Svenska kyrkans huvudmannaskap för begravningsverksamheten och kyrklig näringsverksamhet i samband med begravning. Kyrkostyrelsen ska analysera frågan och redovisa sin analys till kyrkomötet.
4. Kyrkomötet beslutar, med anledning av motion 2013:86 punkt 4, att uppdra till kyrkostyrelsen att ta fram förutsättningar för en nationell kraftsamling kring frågorna om begravning och mötet med människor i sorg med utgångspunkt i biskopsbrevet om begravning, i likhet med den tidigare nationella kraftsamlingen mot barn och unga.

Utskottet konstaterar som utgångspunkt för sin diskussion att det å ena sidan bedrivs flertalet begravningsbyråer i kyrklig regi och att det å andra sidan föreligger tillsynsärenden beträffande sådan verksamhet i ett par stift. Det kan vidare konstateras att det inom Svenska kyrkan pågår ett samtal kring hur man ska se på frågan om kyrkliga begravningsbyråer. I många delar, som var och en för sig skulle kunna sägas vara avgörande för frågan om Svenska kyrkan bör bedriva begravningsbyråverksamhet, är frågetecknen omfattande. Bland de frågor som ställs hörs exempelvis följande. På vilken formell grund driver de kyrkliga begravningsbyråer som finns sin verksamhet? Vilka tjänster ska anses inbegripas i begravningsbyråverksamhet och vilka tjänster ingår i sådant som Svenska kyrkan kan erbjuda på andra grunder, närmare bestämt som en del i anordnandet av

begravningsgudstjänst, diakoni samt inom ramen för huvudmannaskapet för begravningsverksamheten? Är det lämpligt att Svenska kyrkan bedriver näringsverksamhet på detta område? Lämplighetsaspekterna kan i sig delas in i flera frågeställningar och berör dels förenligheten med det uppdrag som Svenska kyrkan fått från staten rörande begravningsverksamheten, dels frågor om hur trovärdigheten för Svenska kyrkan kan påverkas av att bedriva näringsverksamhet på detta område. Till de sistnämnda aspekterna hör bland annat frågor om konkurrenspåverkan och samarbete med andra aktörer. Det kan konstateras att såväl frågeställningar som svar skiftar beroende på de unika förhållanden som råder för varje enskild församling/pastorat.

Utifrån de frågeställningar som framkommit ovan menar utskottet att det inte föreligger förutsättningar att reglera frågan om kyrkliga begravningsbyråer i enlighet med de önskemål som förs fram i motion 2013:16, varför denna bör avslås. Av samma anledning finns inte heller beträffande motion 2013:86 punkterna 2–3 förutsättningar att gå motionärerna till mötes, varför motionen avseende dessa punkter bör avslås. Utskottet anser dock utskottet att åtgärder behöver vidtas i syfte att komma framåt i samtalet om kyrkliga begravningsbyråer. Ett lämpligt sätt kan enligt utskottets mening vara att kyrkostyrelsen, med anledning av motion 2013:86 punkt 1 ges i uppdrag att tydliggöra gränsdragningen mellan Svenska kyrkans huvudmannaskap för begravningsverksamheten och kyrklig näringsverksamhet i samband med begravning. Kyrkostyrelsen ska analysera frågan och redovisa sin analys till kyrkomötet.

Beträffande motion 2013:86 punkt 4 konstaterar utskottet att motionärerna i denna del uppmärksammar en viktig dimension beträffande frågan om begravningsbyråer inom Svenska kyrkan, nämligen att diskussionen inte enbart rör förutsättningarna för bedrivandet av kyrklig näringsverksamhet i samband med begravning, utan i mångt och mycket handlar om i vilken utsträckning och under vilka former som Svenska kyrkan kan verka för omsorgen kring människor som drabbats av sorg. Utskottet menar att motionärernas intentioner i denna del är goda, men menar att frågorna kräver ett bredare grepp. Utskottet föreslår därför att motion 2013:86 punkt 4 avslås, men föreslår samtidigt med anledning av nyss nämnda punkt i motionen, att kyrkomötet uppdrar till kyrkostyrelsen att ta fram förutsättningar för en nationell kraftsamling kring frågorna om begravning och mötet med människor i sorg med utgångspunkt i biskopsbrevet om begravning, i likhet med det tidigare fokuset på barn och unga. Utskottet ser framför sig att ett konkret sätt att arbeta med dessa frågor kan vara att inbjuda till samtal om begravningspastoralens innehåll, utformning och användning, allt med utgångspunkt i ovan nämnda biskopsbrev om begravning.

Uppsala den 27 september 2013

På Organisationsutskottets vägnar

Torgny Larsson, ordförande

Maria Adeteg, sekreterare

Beslutande: Torgny Larsson, ordförande, Marta Axner, Anton Härder, Anna Brandoné, Kristina Lejdström, Olle Reichenberg, Ann-Britt Åsebol, Anders Björkman, Conny Tyrberg, Camilla Widepalm Heurén, Per Lindberg, Sofia Särdaqvist, Peder Fohlin, Christer Kax Sundberg och Carin Åblad Lundström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Aina Andersson, Micael Åsman, Sten-Arne Burman, Ingela Arheden, Bengt Kjellgren, Rolf Persson, Gudrun Carlsson, Sven-Erik Björklund, Per Ingvarsson, Marika Markovits, Ulla Littgren och Celina Falk.

Biskoparna Eva Brunne och Jan-Olof Johansson har deltagit i utskottets överläggningar.

Särskilt yttrande

Under utskottets överläggningar har det framkommit att det finns problem i de två stift där tillsynsärende pågår gällande kyrkliga begravningsbyråer. Vi anser att det måste framkomma klargörande som tydliggör gränsdragningen mellan Svenska kyrkans huvudmannaskap för begravningsverksamhet och kyrklig näringsverksamhet med begravningsbyråverksamhet.

Därför bör kyrkostyrelsen särskilt analysera denna fråga och föreslå eventuella förändringar i kyrkoordningen.

Conny Tyrberg och Camilla W Heurén

Begravningsbyrå i pastorat och församlingar

Läronämndens yttrande över motionerna 2013:16 och 2013:86

I Läronämndens yttrande Ln 2010:11y om näringsverksamhet i församlingens regi anges att sådan näringsverksamhet som har naturlig anknytning till församlingens grundläggande uppgift inte står i strid med Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära. Läronämnden konstaterade också att komplikationer kan uppstå för den kyrkliga tillsynen vare sig kyrkoherden leder näringsverksamheten eller inte.

Uppsala den 21 augusti 2013

På Läronämndens vägnar

Anders Wejryd, ordförande

Cristina Grenholm, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Anders Wejryd, ordförande, biskop Ragnar Persenius, biskop Martin Modéus, biskop Hans-Erik Nordin, biskop Thomas Söderberg, biskop Jan-Olof Johansson, biskop Antje Jackelén, biskop Per Eckerdal, biskop Esbjörn Hagberg, biskop Tuulikki Koivunen Bylund, biskop Hans Stiglund, biskop Sven-Bernhard Fast, biskop Eva Brunne, Anna Karin Hammar, Margarethe Isberg, Karin Johannesson, Fredrik Lindström, Jesper Svartvik och Kristin Zeiler.

Kyrkomötet Organisationsutskottets betänkande 2013:6

Kyrkofullmäktiges storlek

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2013:28 om uppföljning av beslut angående antalet ledamöter i kyrkofullmäktige.

Utskottet föreslår att kyrkomötet beslutar, med anledning av motion 2013:28, att uppdra till kyrkostyrelsen att inom ramen för en utvärdering av 2013 års kyrkoval göra en analys av och eventuellt föreslå ändringar när det gäller de förändrade kraven på minimiantalet fullmäktigeledamöter i församlingar och pastorat. Kyrkomötet föreslås avslå motion 2013:28.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:28 punkt 1.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:28 punkt 2.
3. Kyrkomötet beslutar, med anledning av motion 2013:28, att uppdra till kyrkostyrelsen att inom ramen för en utvärdering av 2013 års kyrkoval göra en analys av och eventuellt föreslå ändringar när det gäller de förändrade kraven på minimiantalet fullmäktigeledamöter i församlingar och pastorat.

Motionens förslag

Motion 2013:28 av Inger Gustafsson m.fl.

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att följa upp hur församlingar med högst 5 000 röstberättigade har kunnat tillsätta ledamöter och ersättare till kyrkofullmäktige efter valet 2013.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma med rapport till kyrkomötet 2014.

Bakgrund

Enligt 3 kap 5 § i kyrkoordningen gäller från och med den 1 januari 2014 att kyrkofullmäktige ska fastställa antalet ledamöter i fullmäktige till ett udda tal och till minst 15 ledamöter i församlingar med högst 5 000 röstberättigade, minst 25 ledamöter i församlingar med över 5 000 till och med 20 000 röstberättigade samt 35 ledamöter i församlingar med över 20 000 röstberättigade.

Antalet ersättare ska utgöra hälften av det antal platser som varje nomineringsgrupp får i fullmäktige. Om det då uppkommer ett decimaltal, avrundas detta till närmast högre hela tal. Det ska alltid utses minst två ersättare från varje nomineringsgrupp som har något mandat.

Tidigare har gällt att det ska vara 15 ledamöter i församlingar med högst 5 000 röstberättigade, 19 ledamöter i församlingar med över 5 000 till och med 10 000 röstberättigade samt 25 ledamöter i församlingar med över 10 000 röst-

berättigade. I samfällda kyrkofullmäktige har gällt att det ska vara 15 ledamöter i samfälligheter med högst 5 000 röstberättigade, 25 ledamöter i samfälligheter med över 5 000 till och med 20 000 röstberättigade,

35 ledamöter i samfälligheter med över 20 000 till och med 40 000 röstberättigade samt 45 ledamöter i samfälligheter med över 40 000 röstberättigade.

I specialmotiveringen till de föreslagna bestämmelserna i kyrkostyrelsens skrivelse (KsSKr 2012:5, Strukturfrågor, sid. 131) konstaterades att de minimala för antalet ledamöter som gällt för kyrkofullmäktige respektive samfällda kyrkofullmäktige skiljt sig åt. Kyrkostyrelsen konstaterade att det enligt de gällande bestämmelserna skulle finnas minst 45 ledamöter i samfällda kyrkofullmäktige i samfälligheter med över 40 000 röstberättigade. Enligt den föreslagna bestämmelsen skulle det minsta antalet ledamöter i de största församlingarna och pastoraten bli 35 ledamöter. Kyrkostyrelsen uttalade att minimiantalet justerades nedåt bl.a. med hänsyn till att det inte skulle finnas någon valkretsindelning vid framtida val till kyrkofullmäktige. När det finns en uppdelning på flera valkretsar krävs det, menade kyrkostyrelsen fler mandat för att även mindre nomineringsgrupper ska bli representerade och för att nå en rättvis fördelning av mandaten mellan nomineringsgrupperna när man ser på valresultatet i en samfällighet som helhet.

Någon särskild motivering till förändringen när det gäller församlingar med över 5 000 till och med 10 000 röstberättigade har inte getts vare sig i kyrkostyrelsens skrivelse (KsSKr 2012:5) eller i Strukturutredningens slutbetänkande Närhet och samverkan, SKU 2011:2.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar, med anledning av motion 2013:28, att uppdraga till kyrkomötet att inom ramen för en utvärdering av 2013 års kyrkoval göra en analys av och eventuellt föreslå ändringar när det gäller de förändrade kraven på minimiantalet fullmäktigeledamöter i församlingar och pastorat. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:28.

Utskottet konstaterar att det i församlingar med över 5 000 till och med 20 000 röstberättigade ska finnas minst 25 ledamöter i kyrkofullmäktige. Detta har inneburit en höjning av minimiantalet i förhållande till vad som tidigare gällde församlingar, det vill säga minst 19 ledamöter. I samfällda kyrkofullmäktige gällde dock redan tidigare att dessa samfälligheters kyrkofullmäktige skulle ha minst 25 ledamöter. Detta motiverades med att det skulle finnas tillräckligt med ledamöter för att garantera en representativitet från de församlingar som ingick i samfälligheten. Med nuvarande bestämmelser gäller samma regler om minimiantal ledamöter i församlingars såväl som pastorats kyrkofullmäktige.

Utskottet delar motionärernas uppfattning att utfall och erfarenheter av de förändrade kraven på minimiantalet fullmäktigeledamöter i församlingar och pastorat bör analyseras. Motionärerna har exempelvis pekat på behovet att kartlägga om platser i kyrkofullmäktige eventuellt inte kunnat tillsättas. Kyrkostyrelsen bör även ges i uppdrag att eventuellt föreslå ändringar i kyrkoordningen som bedöms lämpliga.

Uppsala den 27 september 2013

På Organisationsutskottets vägnar

Torgny Larsson, ordförande

Per Westberg, sekreterare

Beslutande: Torgny Larsson, ordförande, Marta Axner, Anton Härder, Anna Brandoné, Kristina Lejdström, Olle Reichenberg, Ann-Britt Åsebol, Anders Björkman, Conny Tyrberg, Camilla Widepalm Heurén, Per Lindberg, Sofia Särdaqust, Peder Fohlin, Christer Kax Sundberg och Carin Åblad Lundström.

O 2013:6

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Aina Andersson, Micael Åsman, Sten-Arne Burman, Ingela Arheden, Bengt Kjellgren, Rolf Persson, Gudrun Carlsson, Sven-Erik Björklund, Per Ingvarsson, Marika Markovits, Ulla Littgren och Celina Falk.

Biskoparna Eva Brunne och Jan-Olof Johansson har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Organisationsutskottets betänkande 2013:7

Begravnings-samfälligheter

Sammanfattning

Utskottet avstyrker motion 2013:35 i vilken föreslås att kyrkomötet beslutar att i kyrkoordningen införa de bestämmelser som framgår av bilaga 5 till utredningen *Samverkansformer för begravningsverksamheten* (SKU 2013:2), samt vidare att kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att hos regeringen initiera erforderliga ändringar i begravningslagen. Utskottets förslag till avstyrkande har sin grund i det yttrande som Kyrkorättsutskottet lämnat över motionen. Kyrkorättsutskottet har bland annat konstaterat att det är uppenbart att förslaget inte beretts på det sätt som får anses krävas och att förslaget saknar förutsättningar att stå sig över tid.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:35.

Motionens förslag

Motion 2013:35 av Staffan Holmgren, Möjlighet att bilda begravnings-samfällighet inom en kommun

1. Kyrkomötet beslutar att i kyrkoordningen införa de bestämmelser som framgår av bilaga 5 till utredningen *Samverkansformer för begravningsverksamheten* (SKU 2013:2).
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att hos regeringen initiera erforderliga ändringar i begravningslagen.

Yttrande från andra utskott

Kyrkorättsutskottet har yttrat sig över motion 2013:35, Kr 2013:6y, *bilaga 1*.

Bakgrund

Utredning om samverkansformer för begravningsverksamhet

I kyrkostyrelsens skrivelse *Strukturfrågor* (KsSkr 2012:5) till 2012 års kyrkomöte angav kyrkostyrelsen att den avsåg att utreda frågan om olika samverkansmöjligheter för begravningsverksamheten och att återkomma i frågan till 2013 års kyrkomöte.

Utredningen gavs en mycket kort utredningstid för att det skulle vara möjligt för kyrkostyrelsen att, efter remissbehandling, återkomma i frågan till årets kyrkomöte. Ett av skälen till att saken kunde anses brådska var att flerpastorats-samfälligheter som eventuellt skulle vilja dela upp sig i flera pastorat den 1 januari

2014 kunde få svårigheter att göra det om inte begravningsverksamheten fortsatt kunde samordnas. Särskilt uppmärksammades situationen för Göteborgs kyrkliga samfällighet.

Utredningen överlämnades till kyrkostyrelsen i mitten av februari 2013. I betänkandet *Samverkansformer för begravningsverksamheten*, SKU 2013:2, föreslår utredaren att en obligatorisk partiell flerpastoratssamfällighet ska bildas av begravningshuvudmännen för varje kommun (eller ett par kommuner). Ett av huvudskälen till valet av just denna samverkansform är enligt utredaren att den kan åstadkomma en utjämning av begravningsavgiften. Med hänsyn till att det krävs vissa ändringar i den kyrkliga indelningen och möjligen också kommer att krävas vissa lagändringar och kontakter med berörda myndigheter för att förslagen ska kunna genomföras, föreslår utredaren att förslaget ska träda i kraft den 1 januari 2018.

Beslut om en enhetlig begravningsavgift

Den 29 maj 2013 beslutade riksdagen att bifalla propositionen *Folkbokföringen i framtiden* (prop. 2012/13:120), vilket bl.a. innebär att folkbokföring inte längre ska ske inom en territoriell församling i Svenska kyrkan och att en enhetlig begravningsavgift kommer att gälla för landets samtliga kyrkliga begravningshuvudmän från och med den 1 januari 2016. Dagens kommunala huvudmän, Stockholms och Tranås kommuner, kommer inte att ingå i systemet med gemensam avgift. Regeringen har dock initierat en utredning om hur dessa kommuner kan inlemmas i systemet med en enhetlig begravningsavgiftssats. Uppdraget ska redovisas senast den 31 december 2013; se kommittédirektiv 2013:2013:67. Riksdagens beslut att bifalla ovan nämnda proposition föregicks av lagrådsremissen *Folkbokföringen i framtiden*, som beslutats av regeringen kort tid efter att den ovan nämnda utredningen *Samverkansformer för begravningsverksamheten* lämnats till kyrkostyrelsen.

Kyrkostyrelsens handläggning

Med anledning av den ovan nämnda propositionen betonade kyrkostyrelsen, i ett brev till Socialdepartementet, att det bör vara en förutsättning för genomförandet av den föreslagna nya hanteringen av begravningsavgifterna, att även de kommunala huvudmännen omfattas av utjämningen. Kyrkostyrelsen framförde också att en alternativ lösning bör tas fram, om det visar sig omöjligt att inlemma de kommunala huvudmännen i det föreslagna systemet. Som exempel nämnde kyrkostyrelsen att en genomsnittlig avgift i stället skulle kunna räknas fram per kommun av Kammarkollegiet.

Kyrkostyrelsen konstaterar i sin skrivelse till årets kyrkomöte KsSkr 2013:2 bilaga 3 att förutsättningarna för förslagen i utredningen om samverkansformer för begravningsverksamheten ändrats i och med de beslutade bestämmelserna om enhetlig begravningsavgift. Även gällande det inomkyrkliga perspektivet anges att förutsättningarna ändrats. Efter de indelningsbeslut som har fattats står det klart att det inte kommer att ske några sådana ändringar som redan 2014 omedelbart påverkar begravningsverksamhetens organisering när den nya lokala strukturen träder i kraft. Mot denna bakgrund har kyrkostyrelsen beslutat att inte remittera utredningen om samverkansformer, utan i stället ska beredningen av ärendet fortsätta.

Kyrkostyrelsens arbetsutskott har den 30 augusti 2013 beslutat att uppdra till generalsekreteraren att ta fram en uppdragsbeskrivning till en utredning om begravningsfrågorna. Utredningsarbetet ska beakta dels riksdagens beslut gällande

Tidigare initiativ vid kyrkomötet rörande partiella samfälligheter

I och med kyrkoordningens tillkomst upphörde möjligheten att bilda s.k. partiella flerpastoratssamfälligheter. Det enda undantag som tilläts var den som sedan länge funnits i Visby stift, Samfälligheten Gotlands kyrkor, som har till uppgift att ansvara för underhållsåtgärder på kyrkorna i Visby stift.

Med anledning av bifall till en motion (Mot 2003:36, O 2003:3) till 2003 års kyrkomöte, om att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda frågan om samfällighetsbildning för underhåll av kyrkobyggnader, fattade kyrkostyrelsen beslut om att utvidga utredningsuppdraget. Utöver behovet av partiella samfälligheter för kyrkunderhåll skulle utredningen även se över behovet av partiella samfälligheter inom andra områden som t.ex. begravningsverksamheten.

En promemoria utarbetades kring förutsättningarna för och konsekvenserna av bildande av partiella samfälligheter, men sedan promemorian remitterats beslutade kyrkostyrelsen att inte lägga fram något förslag till kyrkomötet. Detta eftersom kyrkostyrelsen i likhet med de flesta remissinstanserna konstaterat att promemorians förslag ytterligare skulle komplicera kyrkoordningen och den kyrkliga organisationen; se KsSkr 2005:3.

Frågan om partiella samfälligheter har därefter väckts flertalet gånger. Såväl vid 2008 som 2011 års kyrkomöten har motionerna avslagits mot bakgrund av att frågan varit under utredning inom ramen för den s.k. Strukturutredningen; se Mot 2008:88, O 2008:5, Mot 2011:65, O 2011:4. Även 2012 motionerades kring samverkansformer på lokal nivå, bl.a. avseende begravningsverksamheten. Motionerna 2012:21, 2012:34, 2012:36, 2012:41, 2012:47 och 2012:56 avslogs med hänvisning till att kyrkostyrelsen i september 2012 tillsatt den ovan nämnda utredningen *Samverkansformer för begravningsverksamheten*; se även O 2012:2.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:35.
--

Utskottet konstaterar att Kyrkorättsutskottet avstyrker det förslag som lämnas i motionen. Kyrkorättsutskottet framhåller att de i motionen föreslagna ändringarna till sin karaktär är mycket omfattande och att det är uppenbart att förslaget inte beretts på det sätt som får anses krävas. Förslaget saknar också enligt Kyrkorättsutskottets mening förutsättningar att stå sig över tid. Kyrkorättsutskottet anser att förslaget bör avstyrkas redan på dessa grunder, men lämnar därutöver också exempel på ett antal brister gällande den föreslagna kyrkoordningstexten i sak. Kyrkorättsutskottet menar att den föreslagna kyrkoordningstexten behöver en genomgripande bearbetning och att det inte utan en omfattande granskning är möjligt att överblicka förslagets konsekvenser.

Organisationsutskottet instämmer i den kritik mot förslaget som Kyrkorättsutskottet fört fram och föreslår därför att kyrkomötet avslår motion 2013:35.

Uppsala den 26 september 2013

På Organisationsutskottets vägnar

Torgny Larsson, ordförande

Maria Adeteg, sekreterare

O 2013:7

Beslutande: Torgny Larsson, ordförande, Marta Axner, Anton Härder, Anna Brandoné, Kristina Lejdström, Olle Reichenberg, Ann-Britt Åsebol, Anders Björkman, Conny Tyrberg, Camilla Widepalm Heurén, Per Lindberg, Sofia Särdaqust, Peder Fohlin, Christer Kax Sundberg och Carin Åblad Lundström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Aina Andersson, Micael Åsman, Sten-Arne Burman, Ingela Arheden, Bengt Kjellgren, Rolf Persson, Gudrun Carlsson, Sven-Erik Björklund, Per Ingvarsson, Marika Markovits, Ulla Littgren och Celina Falk.

Biskoparna Eva Brunne och Jan-Olof Johansson har deltagit i utskottets överläggningar.

Möjlighet att bilda begravnings-samfällighet inom en kommun

Till Organisationsutskottet

Kyrkorättsutskottets yttrande över motion 2013:35

I motionen föreslås att det i kyrkoordningen ska införas en möjlighet att bilda partiella samfälligheter för begravningsverksamheten inom en kommun.

Kyrkorättsutskottet noterar att den kyrkoordningstext som föreslagits i motionen är en bilaga till betänkandet *Samverkansformer för begravningsverksamheten* (SKU 2013:2) från februari år 2013. Betänkandet kom av de skäl som framgår av KsSkr 2013:2, bilaga 3, inte att remitteras. Bland dessa skäl kan särskilt nämnas riksdagens beslut att införa en för Svenska kyrkans huvudmän enhetlig begravningsavgift för hela riket. Riksdagens beslut träder i kraft den 1 januari 2016. Regeringen har därutöver tillsatt en kompletterande utredning avseende de kommunala huvudmännen och kyrkostyrelsen har därefter beslutat att utforma direktiv för en fortsatt utredning angående begravningsverksamheten.

En utgångspunkt för Kyrkorättsutskottets bedömningar är att en ändring i kyrkoordningen ska vara så beredd som dess beskaffenhet kräver. En annan är att en ändring ska ha möjlighet att stå sig över tid för att ge en kontinuitet i regelverket.

Kyrkorättsutskottet konstaterar följande. De i motionen föreslagna ändringarna är till sin karaktär mycket omfattande och innebär i huvudsak införande av en helt ny form av organisatorisk enhet inom Svenska kyrkan som inte tidigare förekommit i kyrkoordningen. Förslaget har inte varit föremål för varken remissbehandling eller annan granskning. Det har inte heller utarbetats med grund i den ändrade lagstiftningen, vilket innebär att förslaget i vissa delar skulle behöva omarbetas redan innan den första begravnings-samfälligheten skulle kunna träda i kraft. Det pågår därutöver ytterligare utredningar. Det råder därmed osäkerhet både gällande lagstiftningens slutliga utformning och vilka ändringar som kan komma att föreslås av den utredning kyrkostyrelsen initierat.

Kyrkorättsutskottet menar att det mot bakgrund av vad som nu anförts är uppenbart att förslaget inte har beretts på det sätt som får anses krävas och att förslaget saknar förutsättningar att stå sig över tid. Enligt Kyrkorättsutskottets mening bör förslaget redan på dessa grunder avstyrkas.

Vad därefter gäller den föreslagna kyrkoordningstexten i sak kan Kyrkorättsutskottet redan vid en översiktlig granskning uppmärksamma ett antal brister i bl.a. den begreppsapparat som används, formerna för val samt i vissa av de hänvisningsbestämmelser som föreslagits. Den föreslagna kyrkoordningstexten behöver enligt utskottets mening omfattande bearbetning för att vara kyrkorättsligt möjlig. Med hänsyn till förslagets omfattning är det inte heller möjligt att utan en omfattande granskning överblicka konsekvenserna av förslaget. Med hänsyn till vad som nu anförts saknas anledning för Kyrkorättsutskottet att i detalj föreslå ändringar. Förslaget bör därför även på denna grund avstyrkas.

Mot bakgrund av vad som anförts ovan avstyrker Kyrkorättsutskottet förslaget i dess helhet.

Uppsala den 25 september 2013

På Kyrkorättsutskottets vägnar

Margareta Andersson, ordförande

Migelle Wikström, sekreterare

Beslutande: Margareta Andersson, ordförande, Vanja Björsson, Jan-Erik Forsberg, Mari Lönnerblad, Christina Andersson, Anki Erdmann, Mikael Härdig, Anna-Karin Westerlund, Johan Carlsson, Stig-Göran Fransson, Anders Roos, Thelma Olsson Bylin, Karl-Gunnar Svensson, Vivianne Wetterling och Anna Malmqvist.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Maria Lagerman, Carola Björkman, Louise Callenberg, Jörgen Silén, Gunnar Bredin, Lena Lindström, Anneli Rosén, Håkan Sunnliden och Hans Weichbrodt.

Biskop Martin Modéus har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Organisationsutskottets betänkande 2013:8

Tyska Christinae församling

Sammanfattning

I betänkandet behandlas motion 2013:36 i vilken föreslås att kyrkostyrelsen ska ges i uppdrag att lägga fram förslag om en sådan ändring i kyrkoordningen att Tyska Christinae församling ska kunna ingå i ett pastorat. Utskottet konstaterar att det ännu inte är klart hur den framtida indelningen i Göteborg kommer att se ut. Mot bakgrund härav och då utskottet förutsätter att kyrkostyrelsen kommer att fortsätta följa frågan uppmärksam och vidta behövliga åtgärder föreslår utskottet att motionen avslås. Utskottet pekar också på att det, med hänsyn till utredningsdirektiven, ter sig naturligt att utredningen om Svenska kyrkans fastighetshantering och utjämningsystem även kommer att beakta de utmaningar som kyrkans nya organisationsstruktur medför för de icke-territoriella församlingarna.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:36.

Motionens förslag

Motion 2013:36 av Bo Hanson m.fl., Tyska Christinae församlings ställning

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att till kyrkomötet lägga förslag om sådan ändring av kyrkoordningen, att Tyska Christinae församling kan ingå i ett pastorat, om församlingen inte längre tillhör samfällighet.

Bakgrund

Tyska Christinae församling bildades 1623 och är en av fem icke-territoriella församlingar i Svenska kyrkan. En person har enligt 35 kap. 3 § i kyrkoordningen rätt att tillhöra Tyska Christinae församling om han eller hon tillhör Svenska kyrkan, är folkbokförd i en församling i Göteborgs, Härryda, Kungsbacka, Kungälv, Mölndals, Partille eller Öckerö kommuner, och dessutom är medborgare i Tyskland, är född i ett tyskspråkigt land, är barn till någon som är född i ett tyskspråkigt land, är make eller barn till någon som tillhör församlingen enligt ovan eller är efterlevande make eller barn till någon som tillhört församlingen enligt ovan.

Bestämmelser om församlingen finns, utöver i kyrkoordningen, i Drottning Christinas stadgar och i ett avtal mellan Svenska kyrkan och Evangelischen Kirche in Deutschland (EKD). Församlingen är den enda av de icke-territoriella församlingarna som idag ingår i en samfällighet (Göteborgs kyrkliga samfällighet). Församlingen har betraktats som ingående i samfälligheten alltsedan samfällighetens tillkomst. Knytningen har emellertid varit svag och det är den 1882 bildade gemensamma nämnden mellan samfälligheten och församlingen som har ansetts

ge rätt för samfälligheten att fastställa budget och utdebitera medel för församlingens verksamhet.

Kyrkomötet beslöt 2012 om strukturförändringar inom Svenska kyrkan vilka träder i kraft den 1 januari 2014. Ändringarna berör den lokala nivåns organisation och innebär i här aktuellt avseende bl.a. att det på den lokala nivån ska finnas församlingar med kyrkofullmäktige som beslutande organ och kyrkoråd som verkställande organ. Alternativt kan församlingar tillsammans bilda ett pastorat som då har kyrkofullmäktige som beslutande och kyrkoråd som verkställande organ. Vidare innebär ändringarna att en församling som ingår i ett pastorat har som styrelse ett församlingsråd som utses av kyrkofullmäktige. Valbarheten till församlingsrådet gäller hela pastoratet. Ändringarna innebär också att det inte längre ska finnas några flerpastoratssamfälligheter. Enligt övergångsbestämmelserna blir pastoratssamfälligheter och flerpastoratssamfälligheter den 1 januari 2014 med automatik pastorat. Göteborgs kyrkliga samfällighet får dock finnas kvar fram till och med den 31 december 2017. Kyrkostyrelsen får utfärda bestämmelser gällande Göteborgs kyrkliga samfällighet och dess församlingar under övergångstiden. Några sådana bestämmelser har ännu inte utfärdats. Stiftsstyrelsen i Göteborgs stift har inte heller slutligt beslutat hur den vill att den lokala nivån i Göteborg ska organiseras i framtiden.

På grund av den särskilda regleringen av Tyska Christinae församling i Drottning Christinas stadgar och avtalet mellan Svenska kyrkan och EKD kan församlingen inte omedelbart ingå i ett pastorat enligt den lydelse av kyrkoordningen som gäller efter den 1 januari 2014. Om församlingen ska ingå i ett pastorat behöver specialreglering ske beträffande församlingsrådets uppgifter och hur det ska utses, församlingsinstruktionen samt formerna för tillsättning av präst i församlingen.

Kyrkostyrelsen uppmärksammade i sin skrivelse om strukturförändringar till 2012 års kyrkomöte (KsSkr 2012:5) särskilt Tyska Christinae församlings situation och konstaterade då att det faktum att församlingen ingår i Göteborgs kyrkliga samfällighet hade inneburit fördelar för församlingen i form av den gemensamma ekonomin, fastighetsskötseln, administrationen och begravningsverksamheten. Kyrkostyrelsen anförde att man avsåg att följa upp frågan eftersom den behövde en särskild lösning. Mellan kyrkostyrelsen och stiftsstyrelsen i Göteborgs stift förekommer därför kontakter i frågan på handläggarnivå.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:36.

Utskottet delar motionärernas bedömning att Tyska Christinae församling skulle riskera att hamna i en mycket svår ekonomisk situation om församlingen för sin budget endast skulle ha tillgång till de fåtaliga medlemmarnas kyrkoavgifter, det allmänna utjämnningssystemets bidrag samt vad Deutsche Stiftung och andra enskilda ger som stöd. Det står därför klart att någon form av särlösning behöver komma till stånd. Stiftsstyrelsen har emellertid ännu inte fattat något giltigt beslut angående den framtida indelningen i Göteborg. Att initiera ett utredningsarbete och lägga fram förslag i enlighet med motionen innan fullständig klarhet råder i denna fråga synes utskottet mindre lämpligt.

Som framgått av bakgrundsbeskrivningen har kyrkostyrelsen i sin skrivelse om strukturförändringar till 2012 års kyrkomöte (KsSkr 2012:5) särskilt uppmärksammat Tyska Christinae församlings situation och anförde att man har för avsikt att följa upp frågan eftersom den kan komma att behöva en särskild lösning.

Kontakter mellan kyrkostyrelsen och stiftsstyrelsen i Göteborgs stift förekommer också på handläggarnivå i frågan.

O 2013:8

Utskottet förutsätter att kyrkostyrelsen uppmärksamhet följer frågan och vidtar behövliga åtgärder i god tid före det att övergångsbestämmelserna rörande Göteborgs kyrkliga samfällighet upphör att gälla eller stiftsstyrelsen i Göteborgs stift dessförinnan beslutar om en ändring i indelningen av Göteborgs kyrkliga samfällighet.

Mot bakgrund av vad som anförts föreslår utskottet att motion 2013:36 avslås.

Utskottet vill avslutningsvis också peka på att kyrkostyrelsen i december 2012 fastställde direktiv till en utredning om Svenska kyrkans fastighetshantering och utjämningsystem. Utredningen ska lägga fram sina förslag till kyrkostyrelsen senast den 15 april 2015. Enligt direktiven ska utredningen bland annat utvärdera och föreslå alternativa former för ansvarsfördelning med avseende på förvaltning och finansiering av kyrkobyggnader. Vidare ska man, vad gäller utjämnings-systemet, bland annat utvärdera utjämningsystemets måluppfyllelse och utformning och föreslå förändringar av utjämnings i Svenska kyrkan samt belysa konsekvenser för församlingar i både storstad och landsbygd och deras möjligheter att fullgöra den grundläggande uppgiften. Mot bakgrund av hur direktiven är utformade ter det sig enligt utskottet naturligt att denna utredning även kommer att beakta de utmaningar som kyrkans nya organisationsstruktur medför för de icke-territoriella församlingarna.

Uppsala den 26 september 2013

På Organisationsutskottets vägnar

Torgny Larsson, ordförande

Fredrik Nilsson Björner, sekreterare

Beslutande: Torgny Larsson, ordförande, Marta Axner, Anton Härder, Anna Brandoné, Kristina Lejdström, Olle Reichenberg, Ann-Britt Åsebol, Anders Björkman, Conny Tyrberg, Camilla Widepalm Heurén, Per Lindberg, Sofia Särdaqist, Peder Fohlin, Christer Kax Sundberg och Carin Åblad Lundström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Aina Andersson, Micael Åsman, Sten-Arne Burman, Ingela Arheden, Bengt Kjellgren, Rolf Persson, Gudrun Carlsson, Sven-Erik Björklund, Per Ingvarsson, Marika Markovits, Ulla Littgren och Celina Falk.

Biskoparna Eva Brunne och Jan-Olof Johansson har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Organisationsutskottets betänkande 2013:9

Nomineringsgruppernas deltagande vid kyrkliga arrangemang

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2013:38 om framtagande av en policy för nomineringsgruppernas möjlighet till deltagande vid kyrkliga arrangemang.

Utskottet föreslår kyrkomötet att uppdra till kyrkostyrelsen att se över behov och förutsättningar för att ta fram en policy om nomineringsgruppernas möjligheter att delta vid kyrkliga arrangemang som anordnas av nationell nivå och stift. Utskottet delar motionärens uppfattning att det kan uppfattas som ett demokratiskt problem om nomineringsgrupper inte ges möjlighet att medverka vid Svenska kyrkans egna arrangemang.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:38.
2. Kyrkomötet beslutar med anledning av motion 2013:38 att uppdra till kyrkostyrelsen att se över behov och förutsättningar för att ta fram en policy om nomineringsgruppernas möjligheter att delta vid kyrkliga arrangemang som anordnas av nationell nivå och stift.

Motionens förslag

Motion 2013:38 av Carina Etander Rimborg, Policy för nomineringsgruppernas deltagande vid kyrkliga arrangemang

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att ta fram en policy för nomineringsgruppernas möjlighet till deltagande vid kyrkliga arrangemang (riks och stift).

Bakgrund

I Svenska kyrkan anordnas kontinuerligt en mängd mötesplatser och kyrkliga arrangemang på församlings- som stiftsnivå. Även den nationella nivån anordnar sådana aktiviteter. Ansvarig för former och ordning under arrangemangen är i normalfallet den person, grupp eller motsvarande som fått uppdraget att genomföra aktiviteten.

Det finns idag 1009 registrerade nomineringsgrupper på enheter som existerar 2014. 797 av dessa har anmält kandidater till kyrkovalet 2013. Av de 1009 grupperna är 21 registrerade på kyrkomötesnivå. I kyrkomötesvalet 2013 finns 14 nomineringsgrupper som anmält kandidater.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag:

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:38.
2. Kyrkomötet beslutar, med anledning av motion 2013:38, att uppdra till kyrkostyrelsen att se över behov och förutsättningar för att ta fram en policy om nomineringsgruppernas möjligheter att delta vid kyrkliga arrangemang som anordnas av nationell nivå och stift.

Utskottet konstaterar att Svenska kyrkans demokratiska beslutsstruktur är baserad på nomineringsgrupper som uppträder i valen. Det är rimligt att detta demokratiska system bejakas och synliggörs i de sammanhang där nationell nivå, men också stiftens genomför större möten och samlingar. Utskottet delar motionärens uppfattning att det kan uppfattas som ett demokratiskt problem om nomineringsgrupper inte ges möjlighet att medverka vid Svenska kyrkans egna arrangemang. Samtidigt är utskottet medvetet om att det kan möta svårigheter att ta fram detaljerade regler som generellt kan tillämpas vid kyrkliga möten och andra större samlingar. Utskottet menar dock att det kan vara lämpligt att kyrkostyrelsen ges i uppdrag att belysa behov och förutsättningar för att ta fram en policy om nomineringsgrupperna deltagande vid kyrkliga arrangemang. En eventuell policy skulle kunna användas av nationell nivå och erbjudas stiftens.

Uppsala den 26 september 2013

På Organisationsutskottets vägnar

Torgny Larsson, ordförande

Per Westberg, sekreterare

Beslutande: Torgny Larsson, ordförande, Marta Axner, Anton Härder, Anna Brandoné, Kristina Lejdström, Olle Reichenberg, Ann-Britt Åsebol, Anders Björkman, Conny Tyrberg, Camilla Widepalm Heurén, Per Lindberg, Sofia Särdaqvist, Peder Fohlin, Christer Kax Sundberg och Carin Åblad Lundström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Aina Andersson, Micael Åsman, Sten-Arne Burman, Ingela Arheden, Bengt Kjellgren, Rolf Persson, Gudrun Carlsson, Sven-Erik Björklund, Per Ingvarsson, Marika Markovits, Ulla Littgren och Celina Falk.

Biskoparna Eva Brunne och Jan-Olof Johansson har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Organisationsutskottets betänkande 2013:10

Valfri församling

Sammanfattning

Utskottet avstyrker motion 2013:41, i vilken föreslås att kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utfärda tilläggsdirektiv till den utredning om utjämningsystemet, kyrkans fastigheter och clearingfrågor som tillsatts den 5 mars 2013 innebärande att man inom utredningens ram också ska undersöka möjligheterna till en friare församlingstillhörighet. Utskottet framhåller i sina överväganden att det är viktigt att Svenska kyrkan står fast vid den uppgörelse som träffades med staten vid relationsförändringen mellan Svenska kyrkan och staten. Utskottet finner vidare att det inte kan anses lämpligt att, på det sätt motionärerna föreslår, utforma ett tilläggsdirektiv till den nämnda utredningen.

I betänkandet finns en reservation och en särskild mening till förmån för bifall till motionen.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:41.

Motionens förslag

Motion 2013:41 av Britt Louise Agrell m.fl., Möjlighet att välja församling

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utfärda tilläggsdirektiv till den utredning om utjämningsystemet, kyrkans fastigheter och clearingfrågor som tillsatts den 5 mars 2013 innebärande att man inom utredningens ram också ska undersöka möjligheterna till en friare församlingstillhörighet.

Bakgrund

Församlingstillhörighet

I 4 § första stycket lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan finns bestämmelser om församlingens organisatoriska uppbyggnad. Församlingen är enligt första stycket lokal enhet inom Svenska kyrkan och omfattar de personer som tillhör Svenska kyrkan och är bosatta inom församlingens område. Av tredje stycket samma paragraf framgår att det också kan finnas icke-territoriella församlingar.

Att församlingen omfattar de personer som tillhör Svenska kyrkan och är bosatta inom församlingens område innebär att den så kallade territorialprincipen tillämpas. Begreppet bosatt är enligt förarbetena något vidare än begreppet folkbokförd och den närmare innebörden bör regleras inomkyrkligt (prop. 1997/98:116 s. 51).

Den som tillhör Svenska kyrkan ska enligt 35 kap. 1 § i kyrkoordningen tillhöra den församling där han eller hon är folkbokförd utom i vissa fall då man har rätt att tillhöra en icke-territoriell församling.

Enligt bestämmelser beslutade av kyrkomötet 2012, som kommer att träda ikraft den 1 januari 2014, kan den som är folkbokförd i en församling som ingår i ett pastorat, väljas till förtroendeuppdrag i även annan församling inom pastoratet; jämför 33 kap. 4 § första stycket andra punkten i kyrkoordningen, i dess lydelse från och med den 1 januari 2014. Enligt dagens bestämmelser kan man inte väljas till förtroendeuppdrag till annan församling än den i vilken man är folkbokförd.

Tidigare behandling vid kyrkomötet

Fri/friare församlingstillhörighet har behandlats av kyrkomötet vid ett flertal tillfällen. För en utförlig beskrivning av frågans tidigare behandling fram till 2009 hänvisas till Organisationsutskottets betänkande *Församlingstillhörighet* (O 2009:3).

Även under 2010 och 2011 års kyrkomöten behandlades frågor om friare församlingstillhörighet. Motionerna avslogs med hänvisning till att frågan låg inom ramen för vad den s.k. strukturutredningen hade att behandla.

I strukturutredningens betänkande *Närhet och samverkan* (SKU 2011:2) konstaterades att frågan om att kunna ha uppdrag som förtroendevald i en annan församling än den i vilken man är bosatt, är en av de centrala frågorna i diskussionerna gällande friare församlingstillhörighet. Denna uppfattning underströks av Organisationsutskottet under kyrkomötet 2011, då utskottet i sitt betänkande *Friare församlingstillhörighet* (O 2011:8) uttalade följande gällande strukturutredningens förslag om utökad valbarhet:

Enligt utskottets uppfattning innebär utredningens förslag att många av de problem som förknippats med den nuvarande ordningen kommer att få sin lösning.

Strukturutredningen framhöll också att det inte finns några restriktioner mot att fira gudstjänst och vara engagerad i församlingsverksamhet i vilken församling som helst. Vidare anfördes att utredningen inte såg några skäl till att ta initiativ till ändringar i lagen om Svenska kyrkan.

Riksdagsbehandling

Frågan om fri församlingstillhörighet har även varit föremål för riksdagsbehandling. Den 15 mars 2012 beslutade riksdagen att bifalla konstitutionsutskottets förslag om avslag på motioner rörande bl.a. fri församlingstillhörighet. Motionären yrkade i första hand ett tillkännagivande om fri församlingstillhörighet inom Svenska kyrkan och i andra hand ett tillkännagivande om översyn av lagen om Svenska kyrkan. I sitt betänkande *Trossamfund m.m.* (2011/12:KU12) anförde konstitutionsutskottet att det inte fann skäl att förorda en förändring eller omprövning av tidigare beslut rörande relationerna mellan staten och Svenska kyrkan.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:41.

Utskottet konstaterar att frågan om en fri eller friare församlingstillhörighet varit en återkommande fråga i kyrkomötet.

Utskottet har i sina tidigare överväganden i denna fråga bland annat hänvisat till att det är viktigt att Svenska kyrkan står fast vid den uppgörelse som träffades med staten vid relationsförändringen mellan Svenska kyrkan och staten.

Bestämmelserna i lagen om Svenska kyrkan var en del av denna uppgörelse. Enligt utskottets mening har inget nytt framkommit som nu motiverar ett annat ställningstagande. Utskottet vill i sammanhanget framhålla att Svenska kyrkan, enligt lagen om Svenska kyrkan, ska bedriva en rikstäckande verksamhet. Utskottet menar att förutsättningarna för att lyckas med detta uppdrag riskerar att försämrats vid en uppluckring av den nu gällande territorialprincipen.

Beträffande motionärernas önskemål om att utforma ett tilläggsdirektiv till den utredning om utjämningsystemet, kyrkans fastigheter och clearingfrågor som tillsatts den 5 mars 2013, menar utskottet att det, under alla omständigheter, vore en mindre lämplig ordning. Av utredningsdirektiven (Ks 2012:1012) framgår att utredningen redan har ett mycket omfattande uppdrag som ska redovisas inom en inte alltför avlägsen framtid. Utskottet menar att det är angeläget att undvika omfattande tilläggsdirektiv och därtill hörande förlängningar av utredningsuppdraget.

Mot bakgrund av de argument som nu lyfts fram föreslår utskottet att kyrkomötet avslår motion 2013:41.

Uppsala den 26 september 2013

På Organisationsutskottets vägnar

Torgny Larsson, ordförande

Maria Adeteg, sekreterare

Beslutande: Torgny Larsson, ordförande, Marta Axner, Anton Härder, Anna Brandoné, Kristina Lejdström, Olle Reichenberg, Ann-Britt Åsebol, Anders Björkman, Conny Tyrberg, Camilla Widepalm Heurén, Per Lindberg, Sofia Särddquist, Peder Fohlin, Christer Kax Sundberg och Carin Åblad Lundström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Aina Andersson, Micael Åsman, Sten-Arne Burman, Ingela Arheden, Bengt Kjellgren, Rolf Persson, Gudrun Carlsson, Sven-Erik Björklund, Per Ingvarsson, Marika Markovits, Ulla Littgren och Celina Falk.

Biskoparna Eva Brunne och Jan-Olof Johansson har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

I och med kyrkomötets beslut 2012 har det blivit möjligt att delta i en annan församlings församlingsråd inom pastoratet. Därmed har ett steg tagits mot friare församlingstillhörighet.

Om du flyttar tvärs över gatan i Storstaden eller på ålderns höst flyttar in till Centralorten får du lämna din församling där du varit medlem hela livet.

Vi reserverar oss mot beslutet om avslag på motionen 2013:41 angående friare församlingstillhörighet.

Christer Kax Sundberg, Peder Fohlin, Anders Björkman, Olle Reichenberg och Ann-Britt Åsebol

Särskild mening

I och med kyrkomötets beslut 2012 har det blivit möjligt att delta i en annan församlings församlingsråd inom pastoratet. Därmed har ett steg tagits mot friare församlingstillhörighet.

Om du flyttar tvärs över gatan i Storstaden eller på ålderns höst flyttar in på ett äldreboende i Centralorten kan du tvingas lämna din gamla församling.

Jag önskar större valfrihet i kyrkan!

Rolf Persson

Kyrkomötet Organisationsutskottets betänkande 2013:11

Kyrkomötets storlek och sammansättning

Sammanfattning

I betänkandet behandlas tre motioner som berör kyrkomötets arbete. Motionerna 2013:53 och 2013:69 berör frågan om en minskning av antalet ledamöter i kyrkomötet och i motion 2013:57 föreslås att det ska uppdras till kyrkostyrelsen att återkomma med ett förslag som gör biskoparna till fullvärdiga ledamöter av kyrkomötet. Utskottet föreslår avslag på motionerna.

När det gäller antalet ledamöter i kyrkomötet anser utskottet att 2009 års kyrkomötesbeslut fattades i bred enighet och att det inte finns skäl att nu åter lägga tid och resurser på en sådan kartläggning som efterfrågas i motion 2013:53. Vidare anser utskottet att de överväganden som kyrkomötet gjorde 2009 alltför äger giltighet varför kyrkomötet föreslås avslå även motion 2013:69.

Beträffande frågan om biskoparnas ställning i kyrkomötet konstaterar utskottet att biskoparnas ställning successivt har stärkts alltsedan kyrkomötesreformen 1983. Inte heller beträffande denna fråga anser utskottet att det finns skäl att nu göra någon annan bedömning än den som kyrkomötet gjorde 2009. Vidare ser utskottet att det, om biskoparna ges rösträtt, finns en risk att det på sikt kan komma att resas krav på att biskoparnas då mycket starka ställning på annat sätt ska begränsas. Utskottet anser också att det finns en risk att biskoparna kan komma att bli förbundna med olika nomineringsgrupper om de ges rösträtt i kyrkomötet. Utskottet föreslår därför avslag på motion 2013:57.

Till betänkandet fogas två reservationer.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:53.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:57.
3. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:69.

Motionernas förslag

Motion 2013:53 av Hans-Olof Andrén, Antalet ledamöter i kyrkomötet

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att kartlägga konsekvenserna av en minskning av antalet kyrkomötesledamöter till 201.

Motion 2013:57 av Gunvor Torstensson m.fl., Gör biskoparna till fullvärdiga ledamöter av kyrkomötet

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att till nästa kyrkomöte återkomma med ett förslag som gör biskoparna till fullvärdiga ledamöter av kyrkomötet.

Motion 2013:69 av Arnold Boström, Minska antalet ledamöter i kyrkomötet

1. Kyrkomötet beslutar att 11 kap. 1 § första meningen i kyrkoordningen ska ha följande lydelse:

Kyrkomötet består av tvåhundraen valda ledamöter.

2. Kyrkomötet beslutar att 11 kap. 2 § första meningen i kyrkoordningen ska ha följande lydelse:

Etthundranittionio av kyrkomötets ledamöter väljs av de röstberättigade i hela landet.

3. Kyrkomötet beslutar att 38 kap. 17 § första meningen i kyrkoordningen ska ha följande lydelse:

De direkta valen till kyrkomötet avser 180 fasta valkretsmandat och 19 utjämningsmandat.

Yttrande från Läronämnden

Läronämnden har yttrat sig över motion 2013:57 i Ln 2013:6y, *bilaga 1*.

Yttrande från andra utskott

Kyrkorättsutskottet har yttrat sig över motion 2013:69 i Kr 2013:9y, *bilaga 2*.

Bakgrund

Antalet ledamöter

Kyrkomötet består av 251 ledamöter varav 249 väljs i direkta val av kyrkans röstberättigade medlemmar och två väljs av utlandsförsamlingarna.

I det utredningsförslag som låg till grund för kyrkoordningen föreslogs att antalet ledamöter i kyrkomötet oförändrat skulle vara 251 (SKU 1998:1). Under remissförfarandet anförde en del remissinstanser som sin mening att antalet ledamöter i kyrkomötet borde minskas. Svenska kyrkans centralstyrelse gick på deras linje och föreslog i sin kyrkoordningsskrivelse (CsSkr 1999:3) att antalet ledamöter i kyrkomötet skulle vara 201.

Andra kyrkolagsutskottet anförde i sitt betänkande över Centralstyrelsens förslag (2KL 1999:1) att en minskning till 201 ledamöter skulle reducera kyrkomötets representativitet. Utskottet befarade att reduceringen främst skulle drabba glesbygden och olika fromhetsriktningar. De små nomineringsgrupperna skulle enligt utskottet också få svårare att hävda sig. Andra kyrkolagsutskottet föreslog därför att antalet ledamöter fortsatt skulle vara 251. Kyrkomötet beslöt i enlighet med utskottets förslag.

Även vid kyrkomötena 2001 och 2002 avslogs motioner som rörde en minskning av antalet ledamöter i kyrkomötet.

2008 prövade Utredningen om demokrati och delaktighet i Svenska kyrkan (Demokratiutredningen) om det borde göras någon förändring av antalet ledamöter i kyrkomötet. I betänkandet *Styra och leda – Samverkan och ansvarsfördelning i Svenska kyrkan* (SKU 2008:1) anförde man att det sedan kyrkoordningen beslutades inte hade tillkommit något nytt som gav anledning till en omprövning av de ställningstaganden som då hade gjorts. Utredningen menade att förlusten i representativitet var större än de vinster som kunde göras genom att minska antalet ledamöter. Kyrkostyrelsen anförde i sin skrivelse till 2009 års

Biskoparnas ställning i kyrkomötet

Gällande bestämmelser

I 11 kap. 1 § anges att kyrkomötet består av 251 valda ledamöter samt att stiftens biskopar också deltar i kyrkomötets arbete. I 11 kap. 9 § regleras att biskoparna får delta i kyrkomötets överläggningar och framställa förslag. I 11kap. 16–18 §§ finns bestämmelser om beredningen av lärofrågor. Av dessa paragrafer framgår att det ska finnas en läronämnd som ska bestå av stiftens biskopar samt åtta av kyrkomötet valda ledamöter med ärkebiskopen som ordförande. Vidare framgår att Läronämnden ska yttra sig innan kyrkomötet fattar beslut i ärenden som gäller

1. grundläggande bestämmelser om Svenska kyrkan tro, bekännelse och lära,
2. att anta eller ändra Svenska kyrkans böcker,
3. bestämmelser om gudstjänster, sakrament och övriga handlingar,
4. bestämmelser om kyrkans vigningstjänst, och
5. ekumeniska överenskommelser.

I ovan uppräknade ärenden är yttrande från Läronämnden obligatoriskt. Läronämnden ska emellertid också beredas tillfälle att yttra sig i övriga lärofrågor. Läronämnden ska då i sitt yttrande ange om det gäller en sådan lärofråga där den särskilda beslutsordningen kan bli tillämplig.

För beslut i de ovan uppräknade ärenden där Läronämnden obligatoriskt ska yttra sig samt i de övriga lärofrågor där Läronämnden i sitt yttrande angivit att den särskilda beslutsordningen kan bli tillämplig gäller följande. När de slutliga beslutsförslagen föreligger och innan kyrkomötet fattar några beslut ska biskoparna besluta om den särskilda beslutsordningen ska gälla om kyrkomötet bifaller ett visst förslag. Biskoparna får fatta ett sådant beslut om de finner att ett förslag inte bör genomföras därför att det strider mot Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära. Om kyrkomötet ändå beslutar att bifalla ett sådant förslag, ska det slutliga avgörandet skjutas upp till det andra sammanträdet året efter det att val har hållits. Läronämnden ska då åter yttra sig och ärendet på nytt beredas i utskott innan kyrkomötet fattar ett slutligt beslut. För att förslaget ska genomföras måste minst 3/4 av de röstande bifalla det i den slutliga omröstningen.

Frågans tidigare behandling

Biskoparna var fram till år 1983 självskrivna ledamöter i kyrkomötet. Som en del av 1982 års kyrkomötesreform beslutades att biskoparnas självskrivenhet skulle upphöra. Beslutet om ett reformerat kyrkomöte innebar också att oavsett om de valdes till ledamöter eller ej skulle biskoparna ha närvaroplikt vid kyrkomötets sammanträden och de skulle också ha yttranderätt. Samtidigt inrättades Svenska kyrkans läronämnd.

Efter genomförandet av 1982 års kyrkomötesreform har frågan om biskoparnas ställning varit föremål för diskussion vid ett antal kyrkomöten och biskoparnas ställning i kyrkomötet har över åren successivt stärkts. Redan 1990 kom den första ändringen till stånd som innebar att biskoparna utöver yttranderätt också gavs förslags- och motionsrätt.

Kyrkoordningens tillkomst innebar inga större förändringar av biskoparnas ställning. Den ändring som gjordes innebar att biskoparna inte längre skulle vara valbara som ledamöter i kyrkomötet. Under utredningsarbetet hade visserligen föreslagits att kyrkomötet skulle bestå av 265 ledamöter med de 14 biskoparna som självskrivna ledamöter (SKU 1998:2). Svenska kyrkans centralstyrelse gick

emellertid inte på utredningens linje utan menade att det inte skulle stå i överensstämmelse med grundläggande demokratiska principer att i ett organ av kyrkomötets karaktär ha självskrivna ledamöter. Andra kyrkolagsutskottet tillstyrkte centralstyrelsens förslag och kyrkomötet beslöt i enlighet därmed.

Frågan om biskoparnas självskrivna ledamotskap har också behandlats vid kyrkomötena 2000, 2001 och 2002. Kyrkomötet har då inte funnit skäl att göra någon förändring. Vid 2002 års kyrkomöte beslöt emellertid kyrkomötet att, med anledning av sex motioner i ämnet, uppdra åt kyrkostyrelsen att tillsätta en utredning som förutsättningslöst skulle utreda biskoparnas ställning i kyrkomötet. Uppdraget kom att behandlas inom ramen för den 2003 tillsatta Demokratiutredningen.

Inte heller Demokratiutredningen föreslog någon ändring beträffande biskoparnas självskrivna ledamotskap i kyrkomötet. Man konstaterade i utredningsbetänkandet *Styra och leda – Samverkan och ansvarsfördelning i Svenska kyrkan* (SKU 2008:1), att vad gällde biskoparnas möjlighet att påverka och ha inflytande över kyrkomötets beslut utifrån deras särskilda uppdrag och ansvar torde inte frågan om rösträtt spela någon avgörande roll då 14 av 251 röster inte i sig ger något större inflytande när besluten fattas. Man framhöll att det var viktigare i det sammanhanget att biskoparna hade samma yttranderätt och samma möjligheter att lämna förslag som kyrkomötets ledamöter. Man konstaterade vidare att Läronämnden, där de 14 biskoparna utgör majoriteten av de 22 ledamöterna hade en, både formellt och reellt, mycket stark ställning i kyrkomötet. Vidare förde man ett resonemang kring det faktum att Läronämnden tillkom samtidigt som biskoparnas självskrivna ledamotskap i kyrkomötet avskaffades och att det därför i diskussionerna om biskoparnas ställning i kyrkomötet framförts att Läronämnden borde avskaffas om biskoparna skulle bli självskrivna ledamöter. Detta skulle, menade man, innebära en påtaglig försvagning av biskoparnas ställning och av beredningen av lärofrågor. Utredningen framhöll att i ett val mellan att biskoparna ska vara självskrivna ledamöter och ett bibehållande av Läronämnden rådde det ingen tvekan om att det viktigaste var att ha kvar Läronämnden. Genom de förslag som Demokratiutredningen presenterade och som sedan föreslogs av kyrkostyrelsen och beslöts av kyrkomötet stärktes ändå biskoparnas ställning ytterligare genom bland annat en större tydlighet beträffande Läronämndens uppdrag och en förstärkning av biskoparnas inflytande över beslut i lärofrågor.

Utskottets överväganden

Antalet ledamöter i kyrkomötet

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:53 och motion 2013:69.

Frågan om en minskning av antalet ledamöter i kyrkomötet har, som framgått ovan, varit föremål för diskussioner i kyrkomötet vid ett flertal tillfällen. Senast var frågan uppe inom ramen för det förslag som presenterades av utredningen om demokrati och delaktighet och som kyrkomötet fattade beslut om 2009. 2009 års kyrkomötesbeslut fattades i bred enighet och det finns enligt utskottet inte skäl att nu åter lägga tid och resurser på en sådan kartläggning som efterfrågas i motion 2013:53.

Enligt utskottets mening äger de överväganden som gjordes 2009 allttjämt giltighet. Även de konsekvenser beträffande proportionerligt ökat inflytande för

de ledamöter som väljs av utlandsförsamlingarna och beträffande utskottsarbetet som kyrkorättsutskottet uppmärksammat talar för ett avslag av motion 2013:69.

O 2013:11

Utskottet föreslår mot bakgrund av det anförda att motion 2013:53 och motion 2013:69 avslås.

Biskoparnas ställning i kyrkomötet

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:57.

Utskottet konstaterar att biskoparnas ställning successivt har stärkts genom åren alltsedan kyrkomötesreformen 1983. Av Läronämndens yttrande framgår också att biskoparna mot denna bakgrund själva anser att en förändring av biskoparnas ställning är av underordnad betydelse ur läromässig synvinkel.

Visserligen kan hävdas att det vore värdefullt om biskoparna också fick rösträtt så att de fick vara med och fullt ut ta ansvar för de beslut som kyrkomötet fattar och det blev tydligt hur biskoparna ställer sig även i frågor som inte är av lärokaraktär. Mot detta måste dock ställas risken för att biskoparna kan komma att bli förbundna med olika nomineringsgrupper om de ges rösträtt i kyrkomötet.

Det går enligt utskottet inte heller att bortse från risken att om biskoparna ges rösträtt, kan det på sikt komma att resas krav på att biskoparnas då mycket starka ställning på annat sätt ska begränsas, t.ex. genom inskränkningar i biskoparnas rätt att besluta att om den särskilda beslutsordningen ska tillämpas.

Vidare konstaterar utskottet att även frågan om biskoparnas ställning i kyrkomötet var föremål för en omfattande genomlysning i samband med kyrkomötets beslut rörande demokrati och delaktighet 2009. Enligt utskottet finns det inte skäl att nu göra någon annan bedömning av frågan än den som kyrkomötet då gjorde.

Mot bakgrund av det anförda föreslår utskottet att motion 2013:57 avslås.

Utskottet har uppmärksammat att Svenska Kyrkans Unga genom *De ungas kyrkomöte* har svarat på motion 2013:57 och önskat att kyrkomötet avslår motionen.

Uppsala den 26 september 2013

På Organisationsutskottets vägnar

Torgny Larsson, ordförande

Fredrik Nilsson Björner, sekreterare

Beslutande: Torgny Larsson, ordförande, Marta Axner, Anton Härder, Anna Brandoné, Kristina Lejdström, Ingela Arheden, Ann-Britt Åsebol, Anders Björkman, Conny Tyrberg, Camilla Widepalm Heurén, Per Ingvarsson, Sofia Särdaqvist, Peder Fohlin, Christer Kax Sundberg och Carin Åblad Lundström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Aina Andersson, Micael Åsman, Carola Björkman, Sten-Arne Burman, Kjerstin Sörngård Thulin, Bengt Kjellgren, Rolf Persson, Gudrun Carlsson, Sven-Erik Björklund, Ulla Littgren och Celina Falk.

Biskoparna Eva Brunne och Jan-Olof Johansson har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation 1

Vi reserverar oss till förmån för bifall till motion 2013:57.

Det är betydelsefullt att tillvarata biskoparnas hela ledarskap, inte bara i frågor som behandlas i Läronämnden. Att ta ställning är att fullt ut utöva sitt ledarskap.

Per Ingvarsson, Sofia Särdaqvist, Ingela Arheden, Ann-Britt Åsebol, Anders Björkman, Peder Foblin och Carin Åblad Lundström

Reservation 2

Vi reserverar oss till förmån för bifall till motion 2013:53.

Per Ingvarsson, Sofia Särdaqvist, Ingela Arheden, Ann-Britt Åsebol och Anders Björkman

Kyrkomötet
Läronämndens yttrande 2013:6y

Biskoparna i kyrkomötet

Läronämndens yttrande över motion 2013:57

Läronämnden har tidigare yttrat sig i frågan om biskoparnas ställning i kyrkomötet (Ln 1999:3, Ln 2000:2y, Ln 2002:6y samt Ln 2009:2y).

Biskopen har ansvar för att evangelium förkunnas rent och klart och för att sakramenten förvaltas i enlighet med kyrkans bekännelse och ordning. Biskopen ska också vårda och värna kyrkans enhet. Uppdraget fullgörs såväl i ett stift som i kyrkan som helhet.

Det är därmed följdriktigt i en kyrka med episkopal ordning att biskoparna är med och tar ansvar för alla de frågor som kyrkomötet behandlar. Detta sker bland annat genom Läronämnd och biskoparnas deltagande i kyrkomötets arbete. De förändringar som genomfördes vid 2009 års kyrkomöte innebar ett tydliggörande av Läronämndens uppdrag när det gäller att yttra sig i lärofrågor och när det gäller att avgöra i vilka frågor en särskild beslutsordning är tillämplig.

Biskoparnas inflytande stärktes genom att de numera i kyrkomötet avgör när en viss lärofråga ska behandlas med en särskild beslutsordning. Efter dessa och tidigare gjorda ändringar är en förändring av biskoparnas rösträtt av underordnad betydelse ur läromässig synvinkel.

Uppsala den 21 augusti 2013

På Läronämndens vägnar

Anders Wejryd, ordförande

Cristina Grenholm, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Anders Wejryd, ordförande, biskop Ragnar Persenius, biskop Martin Modéus, biskop Hans-Erik Nordin, biskop Thomas Söderberg, biskop Jan-Olof Johansson, biskop Antje Jackelén, biskop Per Eckerdal, biskop Esbjörn Hagberg, biskop Tuulikki Koivunen Bylund, biskop Hans Stiglund, biskop Sven-Bernhard Fast, biskop Eva Brunne, Anna Karin Hammar, Margarethe Isberg, Karin Johannesson, Fredrik Lindström, Jesper Svartvik och Kristin Zeiler.

Kyrkomötet Kyrkorättsutskottets yttrande 2013:9y

Minska antalet ledamöter i kyrkomötet

Till Organisationsutskottet

Kyrkorättsutskottets yttrande över motion 2013:69.

I motionen föreslås att antalet ledamöter i kyrkomötet ska vara 201 valda ledamöter, varav 199 ska väljas av de röstberättigade i hela landet. Vidare föreslås att de direkta valen till kyrkomötet ska avse 180 fasta valkretsmandat och 19 utjämningsmandat. Såsom det får förstås förelås ingen ändring av de två mandat som ska väljas av utlandsförsamlingarna. Detta framgår dock inte uttryckligen av motionens förslag.

Kyrkorättsutskottet konstaterar att en effekt av en förändring i enlighet med motionens förslag är att de två indirekt valda mandaten proportionerligt sett får ökat inflytande. Vidare noterar Kyrkorättsutskottet att en förändring av antalet ledamöter i kyrkomötet även får konsekvenser för arbetet i kyrkomötets utskott. Enligt 4 kap. 2 § i Arbetsordning för kyrkomötet består utskotten av femton ledamöter och lika många ersättare. I kyrkomötet finns för närvarande åtta utskott. Sammantaget skulle detta innebära 240 utskottsuppdrag att fördela på 201 ledamöter, vilket medför behov att överväga ändringar även beträffande kyrkomötets utskott. Därutöver kan förslaget medföra effekter angående kyrkomötets representativitet som är svåra att överblicka, i enlighet med vad bl.a. Andra kyrkolagutskottet tidigare uttalat (jfr 2KL 1999:1).

Kyrkorättsutskottet avstyrker av ovan angivna skäl den föreslagna förändringen.

Slutligen konstaterar Kyrkorättsutskottet att det i förslaget saknas datum för ikraftträdande.

Uppsala den 25 september 2013

På Kyrkorättsutskottets vägnar

Margareta Andersson, ordförande

Migelle Wikström, sekreterare

Beslutande: Margareta Andersson, ordförande, Vanja Björsson, Jan-Erik Forsberg, Mari Lönnerblad, Christina Andersson, Anki Erdmann, Mikael Härdig, Anna-Karin Westerlund, Johan Carlsson, Stig-Göran Fransson, Anders Roos, Thelma Olsson Bylin, Karl-Gunnar Svensson, Vivianne Wetterling och Anna Malmqvist.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Maria Lagerman, Carola Björkman, Louise Callenberg, Jörgen Silén, Gunnar Bredin, Lena Lindström, Anneli Rosén, Håkan Sunnliden och Hans Weichbrodt.

Biskop Martin Modéus har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Organisationsutskottets betänkande 2013:12

Direkta eller indirekta val

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas två motioner. I motion 2013:58 föreslås ett uppdrag till kyrkostyrelsen att ta fram former för indirekt val till stiftsfullmäktige i valet 2017. I motion 2013:65 föreslås ett uppdrag som innebär förslag till ändringar i kyrkoordningen som innebär att val till församlingsråd ändras från nuvarande indirekta val till direkta val. Utskottet föreslår att motionerna avslås.

Till betänkandet är fogat ett yttrande från Läronämnden om indirekta val till stiftsfullmäktige.

I betänkandet finns två reservationer.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:58.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:65.

Motionernas förslag

Motion 2013:58 av Gunvor Torstensson och Gustaf Bengtsson, Indirekta val till stiftsfullmäktige

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att ta fram former för indirekt val till stiftsfullmäktige för tillämpning i valet 2017.

Motion 2013:65 av Claes Björndahl, Förändring av val till församlingsråd från indirekta till direkta val

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma med förslag till ändringar i kyrkoordningen som innebär att val till församlingsråd ändras från nuvarande indirekta val till att istället vara direkta.

Yttrande från Läronämnden

Läronämnden har yttrat sig över motion 2013:58 i Ln 2013:7y, *bilaga 1*.

Bakgrund

Indirekta val till stiftsfullmäktige

Kyrkomötet avsåg 2008 motion 2008:76 i vilken föreslogs att de gällande reglerna om direkta val till stiftsfullmäktige och kyrkomöte skulle ändras till förmån för indirekta val. Utskottet anförde att motion skulle avslås utifrån det ställningstagande och med den motivering som utskottet tidigare formulerat i sitt betänkande (O 2007:5). I det betänkande fördes ett allmänt resonemang om direkta och indirekta val framförallt utifrån en motion om direkta val till kyrkomötet.

I betänkandet O 2007:5 noterades i bakgrundstexterna att en av de mest omdiskuterade frågorna vid utarbetandet av kyrkoordningen gällde i vilken utsträckning olika beslutande organ skulle väljas genom direkta eller indirekta val. Denna fråga hade också varit mycket debatterad alltsedan dess. Utredningen *Välja med förtroende*, Svenska kyrkans utredningar 2006:2, konstaterade i sitt betänkande (sid. 125) att man i argumentationen för och mot direkta och indirekta val kan se två huvudlinjer. Den ena utgår, enligt utredningen, från att i en demokratiskt uppbyggd organisation bör de enskilda medlemmarna ha ett direkt inflytande över vilka personer som ges förtroendet att representera dem och fatta beslut.

Detta, menade man, är ett huvudargument för direkta val. Den andra argumentationslinjen utgår från vilka uppgifter, vilken ställning och inte minst vilka relationer de olika nivåerna har. Argumenten för indirekta val hämtas, enligt utredningen, från den argumentationslinjen och kan sägas framhålla församlingen som en grund för övriga (organisatoriska) nivåer. De långvariga, återkommande och omfattande diskussionerna visar, anförde utredningen, att båda typerna av argument har skäl för sig.

Utredningen föreslog att det, för att alla församlingsmedlemmar skall kunna vara med och utse de förtroendevalda i församlingen, ska finnas ett genom direkta val utsett beslutande organ i alla församlingar. Valen till samfällighet föreslogs till skillnad mot vad som nu gäller bli indirekta medan valen till stiftsfullmäktige och Kyrkomötet även fortsättningsvis skulle vara direkta. I båda dessa avseenden fanns reservationer till betänkandet.

Remissinstanserna framförde i stor utsträckning kommentarer och synpunkter i frågorna om direkta eller indirekta val till stiftsfullmäktige och kyrkomötet i ett sammanhang.

Också i en av reservationerna och i ett särskilt yttrande behandlades dessa frågor gemensamt.

När det gäller valen till stiftsfullmäktige ansåg utredningen att dessa skulle vara direkta för att markera stiftets karaktär och självständighet samt för att värna kyrkomedlemmarnas demokratiska inflytande. Vad slutligen avsåg valet till kyrkomötet ansåg utredningen att dessa skulle vara direkta då man ansåg det angeläget att bibehålla de enskilda kyrkomedlemmarnas delaktighet och demokratiska inflytande på kyrkomötets sammansättning. Man ansåg också att valbarheten skulle vara inskränkt till valkretsen.

Direkta val till församlingsråd

Organisationsutskottet behandlade i sitt betänkande 2012:2, Strukturfrågor, två motioner om direkta val till församlingsråd. I motion 2012:16 föreslogs att kyrkostyrelsen skulle få i uppdrag att återkomma med förslag till reglering i kyrkoordningen som innebär att från och med kyrkovalet 2017 återinföra ordningen med direktval till församlingen. I motion 2012:52 föreslogs ett uppdrag till kyrkostyrelsen att återkomma med förslag till reglering i kyrkoordningen som innebär att det är församlingens medlemmar som väljer församlingsråd.

Organisationsutskottet föreslog att de båda motionerna skulle avslås vilket även blev kyrkomötets beslut. Organisationsutskottet anförde:

Läronämnden konstaterar i sitt yttrande Ln 2012:3y att församlingen är den grundläggande enheten i Svenska kyrkan. Här samlas människor kring ordet och sakramenten. Det är primärt i församlingen som kyrkan blir synlig. I vår kyrkotradition möts ämbetslinjen och former för lokalt självstyre. Det lokala självstyret har utformats på flera sätt genom historien och kan från läromässig synpunkt gestaltas på olika sätt, avslutar Läronämnden.

I motion 2012:16 och motion 2012:52 föreslås uppdrag till kyrkostyrelsen att återkomma till kyrkomötet med förslag om direktval till församlingen/församlingsråd.

Utskottet menar att kyrkostyrelsens förslag på ett bra sätt ger förutsättningar för församlingarna att under eget ansvar och med eget inflytande påverka församlingens verksamhet i ett pastorat. Utskottet vill peka på att den gemensamma församlingsinstruktionen i pastoratet är en god grund för att beskriva förutsättningar, förväntningar och ansvar för den lokala församlingens arbete. Det är tillfredsställande att den föreslagna kyrkoordningsregleringen innebär att pastoratets kyrkofullmäktige ska ha en skyldighet att genomföra ett församlingsmöte eller någon annan form av nomineringsmöte för att säkerställa församlingens inflytande över vilka som väljs till församlingsråden. Det förutsätts att nomineringarna tillmäts stor betydelse när kyrkofullmäktige väljer församlingsråd och det måste uppfattas som positivt att valbarheten inte inskränks till den enskilda församlingen utan är utvidgad till hela pastoratet. Det råder också stor frihet att finna lämpliga former för nomineringsmöten och dessa kan ses som en naturlig del i församlingens egen verksamhet. Möten kan förläggas i samband med gudstjänster och andra sammankomster i församlingen. Utskottet förutser att avsaknaden av detaljreglering kommer att bidra till att en mångfald av mötesformer utvecklas. En ordning med nomineringsmöten visar tydligt på församlingens inflytande och delaktighet då dessa föreslår personer till uppdragen. Utskottet noterar slutligen att den föreslagna formuleringen i 4 kap. 23 § möjliggör att de genomförs flera möten i samband med nomineringarna.

Utskottet menar sammantaget att det förslag som lagts fram om indirekta val till församlingsråden väl uppfyller demokratiska kriterier och skapar förutsättningar för lokalt inflytande. Motionerna 2012:16 och 2012:52 bör därför avslås.

Utskottets överväganden

Indirekta val till stiftsfullmäktige

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:58.

Utskottet noterar att frågan om direkta eller indirekta val till stift och kyrkomöte diskuterats grundligt och behandlats av kyrkomötet vid ett flertal tillfällen. Utskottet anser att motion 2013:58 om indirekta val till stiftsfullmäktige bör avslås utifrån de ställningstaganden som tidigare gjorts 2007 i betänkandet O 2007:5. Utskottet vill särskilt anteckna att utskottet menar att valen till stiftsfullmäktige bör vara direkta för att markera stiftets karaktär och självständighet samt för att värna kyrkomedlemmarnas demokratiska inflytande. Med detta ställningstagande upprätthålls, enligt utskottet, den syn på stiftet som regionalt pastoralt område som läronämnden betonat i sitt yttrande Ln 2013:7y.

Direkta val till församlingsråd

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:65.

I betänkandet O 2012:2, *Strukturfrågor*, uttalade utskottet att de indirekta valen till församlingsråd på ett bra sätt ger förutsättningar för församlingarna i pastorat

att under eget ansvar och med eget inflytande påverka församlingens verksamhet i ett pastorat. Utskottet uttalade bland annat att en ordning med nomineringsmöten visar på församlingens inflytande och delaktighet då dessa föreslår personer till uppdragen. Utskottet menade sammantaget att förslaget om de indirekta valen till församlingsråden väl uppfyller demokratiska kriterier och skapar förutsättningar för lokalt inflytande.

Utskottet menar att kyrkomötet bör avslå motion 2013:65 utifrån tidigare överväganden och ställningstaganden samt det faktum att den nuvarande ordningen ännu inte tillämpats i praktiken.

Uppsala den 27 september 2013

På Organisationsutskottets vägnar

Torgny Larsson, ordförande

Per Westberg, sekreterare

Beslutande: Torgny Larsson, ordförande, Marta Axner, Anton Härder, Anna Brandoné, Kristina Lejdström, Olle Reichenberg, Ann-Britt Åsebol, Anders Björkman, Conny Tyrberg, Camilla Widepalm Heurén, Per Lindberg, Sofia Särdaqvist, Peder Fohlin, Christer Kax Sundberg och Carin Åblad Lundström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Aina Andersson, Micael Åsman, Sten-Arne Burman, Ingela Arheden, Bengt Kjellgren, Rolf Persson, Gudrun Carlsson, Sven-Erik Björklund, Per Ingvarsson, Marika Markovits, Ulla Littgren och Celina Falk.

Biskoparna Eva Brunne och Jan-Olof Johansson har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation 1

Vi reserverar oss till förmån för bifall till motion 2013:58.

Kyrkan framträder som församlingar och stift och den kyrkosyn som kommer till uttryck i kyrkoordning är att församling/pastorat är kyrkans grundläggande enheter. Det demokratiska i ett direktvalt stiftsfullmäktige kan ifrågasättas eftersom det ger möjligheter för grupper utan församlingsförankring att ta plats, att det saknas partiskiljande frågor som väljarna kan ta ställning till och därför att stiftens uppgifter handlar om att främja och ha tillsyn över församlingarna och inte att besluta om frågor som rör enskilda medlemmar. Valet kräver också stora resurser, och det finns stora möjligheter att reducera dessa om vi återgår till ett indirekta val. Förutsättningarna för ett indirekt val i stiftsfullmäktige är också bättre idag än före år 2000 eftersom strukturförändringar har gjort antalet kyrkofullmäktige mycket färre. Kyrkostyrelsen bör därför få i uppdrag att ta fram former för hur ett sådant val skulle kunna gå till för att möjliggöra tillämpning i kyrkovalet 2017.

Per Lindberg, Sofia Särdaqvist, Peder Fohlin, Conny Tyrberg och Camilla Widepalm Heurén

Reservation 2

Jag reserverar mig till förmån för bifall till motion 2013:65.

Carin Åblad Lundström

Indirekta val till stiftsfullmäktige

Läronämndens yttrande över motion 2013:58

I yttrande Ln 1999:3 konstaterade läronämnden att

... stiftet är Svenska kyrkan på den regionala nivån, inte en sammanlutning av de församlingar som ligger inom stiftets område. Stiftets uppgift är att ha tillsyn så att församlingar och de som står i vagnstjänsten i ord och handling gestaltar det kristna budskapet. Stiftet har, liksom församlingen, men till skillnad från den nationella nivån, karaktäriserats som ett pastoralt område.

Under förutsättning att denna syn på stiftet upprätthålls kan val till dess organ utformas på olika sätt.

Uppsala den 21 augusti 2013

På Läronämndens vägnar

Anders Wejryd, ordförande

Christopher Meakin, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Anders Wejryd, ordförande, biskop Ragnar Persenius, biskop Martin Modéus, biskop Hans-Erik Nordin, biskop Thomas Söderberg, biskop Jan-Olof Johansson, biskop Antje Jackelén, biskop Per Eckerdal, biskop Esbjörn Hagberg, biskop Tuulikki Koivunen Bylund, biskop Hans Stiglund, biskop Sven-Bernhard Fast, biskop Eva Brunne, Anna Karin Hammar, Margarethe Isberg, Karin Johannesson, Fredrik Lindström, Jesper Svartvik och Kristin Zeiler.

Kyrkomötet Organisationsutskottets betänkande 2013:13

Medlemsförslag

Sammanfattning

Utskottet avstyrker motion 2013:79 i vilken föreslås att kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma med förslag till ändringar i kyrkoordningen som innebär att medlemmar i en församling ska kunna väcka förslag i kyrkofullmäktige (medlemsförslag) under en mandatperiod. Utskottet anser att motionärernas intention rörande medlemsförslag i kyrkofullmäktige är god, men att något verkligt behov av en kyrkoordningsreglering av frågan saknas.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:79.

Motionens förslag

Motion 2013:79 av Anna Ekström m.fl., Inför medlemsförslag i kyrkofullmäktige

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma med förslag till ändringar i kyrkoordningen som innebär att medlemmar i en församling ska kunna väcka förslag i kyrkofullmäktige (medlemsförslag) under en mandatperiod.

Bakgrund

Relevanta bestämmelser

Lydelsen av bestämmelserna i det följande stycket träder i kraft den 1 januari 2014.

Enligt 2 kap. 7 § i kyrkoordningen utövas beslutanderätten i en församling av kyrkofullmäktige eller, när flera församlingar bildar ett pastorat, i pastoratet. Av 3 kap. 1 § i kyrkoordningen framgår att kyrkofullmäktige är högsta beslutande organ i en församling som inte ingår i ett pastorat och vidare att om flera församlingar samverkar i ett pastorat är kyrkofullmäktige pastoratets högsta beslutande organ. Enligt 3 kap. 21 § ska kyrkofullmäktige besluta i ärenden som har väckts av kyrkorådet, en ledamot genom en motion, kyrkostyrelsen, stiftsstyrelsen eller domkapitlet, eller av revisorerna, om det gäller ett ärende som har samband med deras uppdrag.

Enligt de motsvarande bestämmelser som gäller i kyrkoordningen idag, råder i princip motsvarande ordning. (2 kap. 4 §, 3 kap. 1 och 24 §§).

Kommuner och landsting har sedan ett tiotal år tillbaka, med stöd av 5 kap. 23 § första stycket p. 5 kommunallagen (1991:900), rätt att införa institutet medborgarförslag, vilket innebär en möjlighet att låta i kommunen folkbokförda medlemmar få väcka ärenden i fullmäktige.

Tidigare behandling i kyrkomötet

Frågan om medlemsförslag i kyrkofullmäktige har behandlats av kyrkomötet 2011 (Mot 2011:24), som avslog motionen på Organisationsutskottets förslag. I sitt betänkande *Medlemsförslag* (O 2011:5) anförde utskottet:

Utskottet menar att medlemsförslag kan vara ett sätt att vitalisera församlingslivet och öka intresset för och uppmärksamheten på församlingens angelägenheter. Det sätt som motionen föreslår känns dock onödigt byråkratiskt.

Församlingarna har redan idag förutsättningar för att stimulera till dialog och ökad kommunikation med medlemmarna. Att till exempel införa en "förslagslåda" på hemsidan kräver inget kyrkomötesbeslut.

Om motionens förslag skulle genomföras finns snarare en risk för att de som lämnar medlemsförslag blir besvikna och frustrerade. Detta eftersom de skulle få vänta ganska länge på svar, med tanke på att kyrkofullmäktige endast sammanträder två till tre gånger per år.

I bakgrunden till det ovan nämnda betänkandet finns en redogörelse för i vilken utsträckning kommuner och landsting använder sig av medlemsförslag. I betänkandet anges:

I dag har en majoritet av kommunerna och en betydande andel av landstingen infört denna förslagsrätt. Förslagsrätten tillkommer de som är folkbokförda i kommunen och gäller även barn och ungdomar liksom utländska medborgare utan lokal rösträtt.

2006 genomfördes en undersökning av de kommuner och landsting som infört systemet med medborgarförslag. Resultaten visade att kommunerna i genomsnitt fått 26 förslag och landstingen 17 stycken under 2004 och 2005. En mindre andel av kommunerna (16 procent) hade fått fler än 51 förslag. Inget landsting hade fått fler än 20 förslag. Möjligheten att lämna medborgarförslag utnyttjades således i högre grad i kommunerna än i landstingen.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:79.

Utskottet anser att motionärernas intention rörande medlemsförslag i kyrkofullmäktige är god och noterar även att Svenska Kyrkans Unga genom De Ungas Kyrkomöte stödjer motionen. Dock anser utskottet att en kyrkoordningsreglering av frågan är fel väg att gå. Det skulle visserligen kunna hävdas att vägarna till delaktighet i församlingens angelägenheter aldrig kan bli för många. Enligt utskottets mening finns det dock redan idag goda kontaktytor mellan förtroendevalda och medlemmar. Med hjälp av den tekniska utvecklingen kan dessa kontakter ske allt enklare och snabbare. Kyrkoordningen ska inte tyngas av ytterligare bestämmelser annat än när det finns ett verkligt behov. Eftersom utskottet anser att ett sådant behov saknas, föreslås avslag av motionen.

Uppsala den 25 september 2013

På Organisationsutskottets vägnar

Torgny Larsson, ordförande

Maria Adeteg, sekreterare

Beslutande: Torgny Larsson, ordförande, Marta Axner, Anton Härder, Anna Brandoné, Kristina Lejdström, Ingela Arheden, Ann-Britt Åsebol, Anders Björkman, Conny Tyrberg, Camilla Widepalm Heurén, Per Lindberg, Sofia Särdaqust, Irene Oskarsson, Christer Kax Sundberg och Carin Åblad Lundström

O 2013:13

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Aina Andersson, Micael Åsman, Sten-Arne Burman, Bengt Kjellgren, Rolf Persson, Gudrun Carlsson, Sven-Erik Björklund, Per Ingvarsson, Marika Markovits, Peder Fohlin, Ulla Littgren och Celina Falk.

Biskoparna Eva Brunne och Jan-Olof Johansson har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Organisationsutskottets betänkande 2013:14

Vissa frågor om de kyrkliga valens administration

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motionerna 2013:11, 2013:39 och 2013:45 som behandlar vissa valfrågor.

Utskottet föreslår med avslag på motionerna men med anledning av dem att kyrkomötet uppdrar till kyrkostyrelsen att inom ramen för en utvärdering av 2013 års kyrkoval göra en fördjupad analys av frågor om nomineringsgruppernas logotyp på valsedlar, förutsättningar för elektronisk kandidatregistrering samt distribution av valsedlar direkt till valnämnderna samt återkomma till kyrkomötet med eventuella förslag till ändringar som berör dessa och eventuella andra frågor om de kyrkliga valens administration.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:11.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:39.
3. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:45.
4. Kyrkomötet beslutar, med anledning av motionerna 2013:11, 2013:39 och 2013:45, att uppdra till kyrkostyrelsen att inom ramen för en utvärdering av 2013 års kyrkoval göra en fördjupad analys av de frågeställningar som utskottet berört och eventuellt andra frågor samt återkomma till kyrkomötet med förslag till ändringar som berör de kyrkliga valens administration.

Motionernas förslag

Motion 2013:11 av Karl-Gunnar Svensson och Irene Oskarsson, Logotyp på valsedlarna

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma till kyrkomötet med ett förslag till tillägg eller ändring i kyrkoordningen som gör det möjligt för nomineringsgrupper i kyrkoval att ha med en logotyp på valsedlarna i likhet med det förslag som föreligger beträffande de allmänna valen.

Motion 2013:39 av Hans-Olof Andrén och Carina Etander Rimborg, Elektronisk kandidatregistrering

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda införandet av elektronisk hantering av kandidatförteckningar och kandidatförsäkran vid de kyrkliga valen.

Motion 2013:45 av Bertil Murray, Distribution av valsedlar till valnämnderna

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att från och med kyrkovalet 2017 låta distribuera alla valsedlar från tryckeriet direkt till respektive valnämnd.

Bakgrund**Valsedlarnas utformning**

Reglerna om valsedlarnas utformning återfinns i 38 kap. 34 och 35 §§ kyrkoordningen. Bland annat anges det att valsedlarna ska åsättas gruppbezeichnung. Kompletterande bestämmelser har även utfärdats av kyrkostyrelsen genom Kyrkostyrelsens beslut om valsedlars utseende vid direkta val (SvKB 2012:19).

2011 års vallagskommitté har i sitt delbetänkande (SOU 2012:94) föreslagit att valsedlarna vid de allmänna valen ska kunna förse med partisymboler. Enligt förslaget ska partierna själva kunna bestämma såväl grafisk utformning som färg på både namn och symbol.

Frågan om valsedlarna ska få innehålla partisymboler har tidigare övervägts av bl.a. 1993 års vallagskommitté (Vallagen, SOU 1994:30), Nomineringsrätts- och valkretskommittén (Vissa valfrågor, SOU 1995:143) och 2003 års vallagskommitté (Ny vallag, SOU 2004:111). Samtliga dessa kommittéer har anfört en rad, främst principiella, skäl mot att införa en möjlighet att ange partisymboler på valsedlarna. 2011 års vallagskommitté föreslår nu, som konstaterats ovan, att partisymboler på valsedlar ska tillåtas. Kommittén uttalar det ska slås i vallagen fast att en partibeteckning får innehålla en partisymbol. Prövningen av risken för att en partibeteckning kan förväxlas med en annan beteckning som registrerats ska även, menar kommittén, omfatta risken för förväxling av partisymboler. Om ett partinamn eller en partisymbol kan förväxlas med ett partinamn eller en symbol som redan är registrerad, ska registrering vägras. Kommittén anför vidare att registrering av en anmälan om deltagande i val ska vägras om ett parti anmäler en partibeteckning (partinamn och partisymbol) som är förväxlingsbar med någon annan beteckning som redan är registrerad i valet, som han anmälts för registrering i valet eller som annars har anmälts för deltagande i det val som anmälan avser. Förslaget är slutligen att det i förordning ska slås fast att en partibeteckning, dvs. partinamnet och i förekommande fall partisymbolen, får tryckas i färg om partiet begär det. Lagförslaget föreslås träda i kraft den 1 januari 2015 och tillämpas första gången vid de allmänna valen 2018.

Registrering av kandidater vid de kyrkliga valen

I 38 kap. i kyrkoordningen finns bestämmelser om registrering av nomineringsgrupper och kandidater. Genom kyrkostyrelsens beslut med närmare bestämmelser om direkta val (SvKB 2012:1) har kyrkostyrelsen med stöd av 38 kap. 89 § i kyrkoordningen utfärdat kompletterande bestämmelser om registrering av gruppbezeichnungen och anmälan av kandidater.

Registrering av gruppbezeichnungen och anmälan av kandidater vid de kyrkliga valen är formellt en uppgift för stiftens. Hanteringen baseras på egenhändigt undertecknade kandidatförteckningar och kandidatförsäkran som sänds med post eller lämnas till stiftskanslierna. Stiftet registrerar uppgifterna i det elektroniska valsystemet manuellt. Det finns även rutiner för valsedelskorrektur.

E-legitimation är en elektronisk legitimation för användning på internet. Med hjälp av en e-legitimation kan en fysisk eller juridiskperson legitimera sig och skriva under avtal och transaktioner hos olika myndigheters och företags webbplatser. Exempel på myndigheter som accepterar e-legitimationer är Skatteverket, Försäkringskassan och CSN. Elektroniska underskrifter som skapas med en e-legitimation är likvärdiga med vanliga underskrifter på papper i de flesta sammanhang. En e-legitimation kan lagras på olika medier, vanligtvis i en fil i datorn eller mobiltelefonen, eller ett fysiskt smartkort. I Sverige utfärdas e-legitimationer till privatpersoner av bland andra av flera svenska banker.

Systemet med elektroniska signaturer regleras i lagen (2000:832) om kvalificerade elektroniska signaturer. Syftet med lagen är att underlätta användningen av elektroniska signaturer, genom bestämmelser om säkra anordningar för signaturframställning, om kvalificerade certifikat för elektroniska signaturer och om utfärdande av sådana certifikat. Lagen gäller sådana certifikatutfärdare som är etablerade i Sverige och som utfärdar kvalificerade certifikat till allmänheten.

Distribution av valsedlar

Enligt 38 kap. 32 § första stycket i kyrkoordningen tillhandhåller kyrkostyrelsen på beställning av en nomineringsgrupp de valsedlar som ska användas vid valen.

Utskottets överväganden**Utskottets förslag:**

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:11.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:39.
3. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:45.
4. Kyrkomötet beslutar, med anledning av motionerna 2013:11, 2013:39 och 2013:45, att uppdra till kyrkostyrelsen att inom ramen för en utvärdering av 2013 års kyrkoval göra en fördjupad analys av de frågeställningar som utskottet berört och eventuellt andra frågor samt återkomma till kyrkomötet med förslag till ändringar som berör de kyrkliga valens administration.

I likhet med motionärerna i motion 2013:11 anser utskottet att det finns skäl som talar för att det ska vara möjligt för nomineringsgrupper att på valsedlarna ha med en eventuell logotyp. Likaså anser utskottet att det finns skäl att, såsom föreslås i motion 2013:39, utreda om hantering av kandidatförteckningar och kandidatförsäkran kan ske elektroniskt redan vid 2017 års kyrkoval. En sådan möjlighet skulle kunna effektivisera och underlätta för såväl kandidater på valsedlar som nomineringsgrupper och stiften. Slutligen instämmer utskottet i intentionerna i motion 2013:45 att det kan vara lämpligt att skapa ett system där nationell nivå låter distribuera valsedlar från tryckeri till respektive valnämnd. Utskottet är medvetet om att ett sådant system kan vara resurskrävande för nationell nivå men anser att det är viktigt att frågeställningarna belyses.

Utskottet har även diskuterat andra frågor som berör valens genomförande som till exempel en redovisning som särskiljer blanka valsedlar och ogiltiga valsedlar.

Utskottet noterar att kyrkostyrelsen liksom tidigare kommer att göra en utvärdering av 2013 års val. Utskottet anser att kyrkomötet bör uppdra till kyrkostyrelsen att inom ramen för utvärderingen av 2013 års kyrkoval göra en fördjupad analys av de frågeställningar som utskottet berört samt återkomma till

O 2013:14 kyrkomötet med eventuella förslag till ändringar som kan vara lämpliga och som berör de kyrkliga valens administration.

Uppsala den 26 september 2013

På Organisationsutskottets vägnar

Torgny Larsson, ordförande

Per Westberg, sekreterare

Beslutande: Torgny Larsson, ordförande, Marta Axner, Anton Härder, Anna Brandoné, Kristina Lejdström, Ann-Britt Åsebol, Anders Björkman, Ingela Arheden, Conny Tyrberg, Camilla Widepalm Heurén, Per Lindberg, Sofia Särdaqvist, Peder Fohlin, Christer Kax Sundberg och Carin Åblad Lundström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Aina Andersson, Micael Åsman, Sten-Arne Burman, Thulin, Ingela Arheden, Bengt Kjellgren, Rolf Persson, Gudrun Carlsson, Sven-Erik Björklund, Per Ingvarsson, Ulla Littgren och Celina Falk.

Biskoparna Eva Brunne och Jan-Olof Johansson har deltagit i utskottets överläggningar.